

HELSINGIN KAUPUNGINKANSLIA

HELSINGIN
TURVALLISUUSSTRATEGIA

Kalle Koskivirta

30.11.2000

**EHDOTUS
HELSINGIN KAUPUNGIN
TURVALLISUUSSTRATEGIAKSI**

Kalle Koskivirta

30.11.2000

SISÄLLYS

1. TIIVISTELMÄ.....	4
2. JOHDANTO	6
3. TURVALLISUUDEN KEHITYS HELSINGISSÄ.....	7
4. YLEISIÄ PERIAATTEITA TURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI.....	10
5. TURVALLISUUSSTRATEGIAN OSAPUOLET.....	12
5.1 Kaupunki.....	11
5.2 Aukkaat	13
5.3 Elinkeinoelämä	14
5.4 Kirkko.....	15
5.5 Poliisi.....	15
6. TURVALLISUUSSTRATEGIAN TEEMAT JA TAVOITTEET.....	17
6.1 Yleiset periaatteet	17
6.2 Yhteistoimintaperiaatteet alue- ja paikallistasolla.....	18
6.2.1 Katurauha	19
6.2.2 Päihtet.....	20
6.2.3 Vahingontot	24
6.2.4 Elinympäristöturvallisuus	26
6.2.5 Ajoneuvoihin kohdistuvat rikokset.....	27
6.2.6 Yritys- ja työpaikkaturvallisuus	30
6.2.7 Kotouttaminen.....	31
6.2.8 Kotirauha	32
7. YHTEENVETO HELSINGIN TURVALLISUUSSTRATEGIASTA.....	34
LIITE 1. Tietoja Helsingin rikostilanteesta	

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2. Suunnittelusektoreiden näkökulmat

LIITE 3. Esimerkki yhteistoiminnasta: katurauha-projekti

Kalle Koskivirta

30.11.2000

1. TIIVISTELMÄ

Turvallisuusstrategian perusajatus on, että jäljempänä mainittujen osapuolten välistä yhteistyötä tehostaen ja toimintakulttuureja muuttaen pyritään parantamaan turvallisuutta. Helsingin kaupungin turvallisuusstrategia on laadittu valtioneuvoston tekemän kansallista rikosentorjuntaohjelmaa koskevan periaatepäätöksen pohjalta.

Turvallisuusstrategia on tehty yhteistyössä Helsingin kaupungin, Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen, Helsingin seurakuntayhtymän, Helsingin kaupakamarin ja Helsingin kaupunginosayhdistysten liiton kanssa.

Turvallisuus on yksi Helsingin kaupungille valituista keskeisistä arvoista. Laadittu turvallisuusstrategia osaltaan vahvistaa tätä. Helsingissä asuville ja täällä käyville turvallisuus on korostetusti keskeinen asia. Kaupungin menestyminen matkailukohteena, kongressikaupunkina, huippukokousten pitopaikkana ja uusien yritysten sijoituspaikkana edellyttää paitsi vakavan rikollisuuden torjuntaa myös hyvän arkiturvallisuuden säilyttämistä.

Helsinki on nykyisellään kansainvälisessä vertailussa ja kansallisesti turvallinen kaupunki. Kuitenkin eräät ilmiöt kuten ilkivalta, julkijuopottelu, katurauhan häirintä ja huumeisiin liittyvä rikollisuus ovat olleet kasvussa. Myös tilastoihin kirjautumaton häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt. Monet ihmiset kokevat turvattomuuden tunnetta. Päihteiden lisääntyvä käyttö tuo tulevaisuudessa lisää turvallisuusongelmia. Kansainvälistyminen asettaa turvallisuustoiminnalle lisää vaatimuksia.

Turvallisuusstrategia sisältää linjaukset seuraavista turvallisuuteen liittyvistä osa-alueista:

- Katurauhan säilyttäminen
- Päihteiden käytön vähentäminen
- Vahingontekojen estäminen
- Elinympäristöturvallisuuden kehittäminen
- Ajoneuvoihin kohdistuvien rikosten ehkäiseminen
- Yritys- ja työpaikkaturvallisuuden parantaminen
- Kotouttamistoimet osana turvallisuuden parantamista
- Kotirauhan säilyttäminen

Näistä alueista strategiaan sisältyy joukko keskeisiksi katsottuja toimenpiteitä ja niistä päävastuussa olevan tahon ja yhteistoimintakumppaneiden määrittely.

Kaikille turvallisuusstrategian osa-alueille on yhteistä, että turvallisuuden kehittäminen on yhteistyötä. Kaupungin, poliisin, elinkeinoelämän, seurakuntien ja asukkaiden keskeisellä yhteistyöllä saavutetaan parempia tuloksia kuin yk-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

sin toimien. Toimijoiden tulee verkottua niin, että kansalaiset kokevat turvallisuustyön hyvin koordinoituksi ja yhdensuuntaiseksi. Yhteistyö lähtee tiedonkulun parantamisesta.

Turvallisuusstrategiassa korostetaan ennaltaehkäisevän työn merkitystä kaikilla turvallisuuden osa-alueilla.

Helsingin turvallisuusstrategiassa painotetaan paikallistasolla tapahtuvan turvallisuustyön tärkeyttä. Esitetyt linjaukset tuovat tulosta vain toteutettuina käytännössä ja paikallistasolla. Asukasyhdistysten, kansalaisjärjestöjen, vanhempien jne. aktiivisuutta tuetaan asuinalueillaan turvallisuuskysymyksissä.

Huumeiden aiheuttamat ongelmat mm. rikollisuutena ovat hälyttävässä kasvussa Helsingissä. Huumeiden käytön leviäminen tulee torjua. Turvallisuusstrategiassa esitetyin toimenpitein vaikutetaan osaltaan ennaltaehkäisevästi tähän tilanteeseen.

Lisäksi on tarpeellista ottaa huomioon Helsingin erityisasema mm. poliisin resursseja mitoitettaessa. Samoin ajankohtainen on valtiovallan suuntaan esitetty toive kotikuntalain muuttamisesta paremmin viranomaisten työtä tukevaksi ja julkisoikeudellisen maksuseuraamuksen käyttöön saaminen roskaamisen ym. torjunnassa. Hajallaan olevien perusoikeuksia sivuavien säännösten kokoaminen turvallisuutta edistäväksi selkeäksi järjestyslaiksi tukee Helsingin turvallisuusstrategian toteutumista.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

2. JOHDANTO

Oikeusministeriö antoi 24.1.1997 päivätyllä kirjeellä rikosentorjunnan neuvottelukunnan tehtäväksi laatia ehdotus hallituksen rikosentorjuntaohjelmaksi. Rikosentorjunnan neuvottelukunnan 12.5.1997 asettaman kaupunginjohtajatyöryhmän suosituksen mukaan rikosentorjunta olisi suurissa kaupungeissa organisoitava kuntapohjaiseksi, kaupungin vetovastuulla toimivaksi. Rikosentorjunnan suunnittelu kunnissa käynnistyi, kun valtioneuvosto teki 4.3.1999 periaatepäätöksen kansallisesta rikosentorjuntaohjelmasta. Ohjelman tavoitteena on, että kaikkiin kuntiin laaditaan paikalliset rikosentorjuntaohjelmat ja turvallisuussuunnitelmat poliisin ja kuntien yhteistyönä.

Ohjelman tavoitteena on luoda yhteinen toimintapolitiikka rikollisuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi. Tarkoitus on, että rikosentorjuntaan osallistuvat valtiovallan ohella myös kunnat, elinkeinoelämä, kirkko, kansalaisjärjestöt sekä yksittäiset kansalaiset. Ohjelman painopiste on paikallisessa rikosentorjunnassa. Tavoitteena on luoda yhteinen toimintapolitiikka rikollisuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi niin, että vaikutukset rikollisuuteen otetaan huomioon kaikessa julkisessa päätöksenteossa.

Kunnilla on vanhastaan keskeisiä tehtäviä rikollisuuden ehkäisyssä ja niitä hoitavat useat hallintokunnat. Rikosentorjunnassa ja turvallisen asuinympäristön luomisessa pitää kehittää nykyistä tiiviimpää yhteistyötä hallintokuntien välille, samoin kunnan ja paikallisviranomaisen erityisesti poliisin välille. Suurissa kaupungeissa kuten Helsingissä tarvitaan yhteistyöverkosto rikosentorjunnan tehokkaaksi järjestämiseksi.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 15.9.1999 pidetyssä kokouksessaan uuden järjestyssäännön lopullisesta sisällöstä ja hyväksyi saatteeksi ponnet. Uusi järjestyssääntö ja siihen liittyvät ponnet edellyttävät välittömiä toimenpiteitä erityisesti yleisen järjestyksen ja turvallisuuden näkökulmasta.

Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä 6.10.1999 käynnistää turvallisuusstrategian laatimisen Helsingin kaupungille ja asettaa työtä ohjaamaan johtoryhmän sekä asettaa turvallisuustyöryhmän, jonka tehtävänä on laatia 30.11.2000 mennessä ehdotus Helsingin kaupungin turvallisuusstrategiaksi.

Turvallisuusstrategian johtoryhmän puheenjohtajana on toiminut kaupunginjohtaja Eva-Riitta Siitonen, jäseninä apulaiskaupunginjohtajat Timo Honkala, Pekka Korpinen, Martin Meinander ja Antti Viinikka sekä Helsingin poliisikomentaja PaaVo Koskela, apulaispoliisipäällikkö Tapio Huttunen, turvallisuuspäällikkö Harri Koskenranta Kesko Oyj, Helsingin kaupunginosayhdistysten liiton puheenjohtaja Riitta Fabricius ja Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön johtaja Pekka Hietanen, sihteerinä valmiuspäällikkö Raimo Suomio kaupunginkansliasta.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Turvallisuustyöryhmän puheenjohtajana on toiminut valmiuspäällikkö Raimo Suomio, jäsenenä osastopäällikkö Hannu Hakala, talousarviopäällikkö Lauri A. Manninen ja apulaiskaupunginsihteerit Marja-Liisa Rautanen kaupunginkansliasta, tutkija Jon Maury kaupunginsuunnitteluvirastosta, johtaja Tapani Närhi kulttuuriasiainkeskuksesta, lakimies Martti Tenho liikuntavirastosta, nuorisosihteerit Risto Sutinen nuorisoasiainkeskuksesta, henkilöstöpäällikkö Timo Anttila opetusvirastosta, sosiaalikeskusjohtaja Kim Aarva sosiaalivirastosta, sekä apulaispoliisipäällikkö Tapio Huttunen ja ylikomisariat Pentti Pöyry ja Teuvo Saikkonen Helsingin kihlakunnan poliisilaitokselta, johtava lakimies Marko Silen Helsingin kauppakamarista, hallituksen jäsenet Fred Packalen ja Hannu Kurki HELKA ry:stä ja poliisipappi Carita Pohjolan-Pirhonen Helsingin seurakuntayhtymästä, sihteerinä erityissuunnittelija Kalle Koskivirta kaupunginkansliasta.

Turvallisuustyöryhmän järjestäytymiskokous oli 11.11.1999 ja ryhmä on koontunut 8 kertaa. Asiantuntijana sekä johtoryhmässä että työryhmässä on kuultu tutkija Aarne Kinnusta Rikoksenteoriantuntijaneuvostosta.

Työryhmän tavoitteena on ollut tuottaa turvallisuusstrategian johtoryhmän ohjauksessa Helsingissä toteutettavan turvallisuusstrategian ehdotukset ja suuntaviivat toiminnalle sekä hallintokuntien työhön että perustason toimintaan. Tavoitteena on innovoida uusia toimintamuotoja verkottumisen ja sen tuoman synergiaedun kautta päämääränä turvallinen Helsinki, jossa on miellyttävä asua ja olla.

Turvallisuustyöryhmässä kartoitettiin keskeiset rikollisuus- ja muut turvattomuusongelmat, laadittiin suunnitelmat millä tavoin niihin aiotaan puuttua, mikä taho vastaa toimista ja miten toteutusta ja tuloksia seurataan. Pelastus- tai valmiustoimialan turvallisuusasiat samoin kuin liikenneturvallisuusasiat rajattiin työryhmän tehtävän ulkopuolelle. Uusi järjestyslaki on valmisteilla. Helsingin kaupunginhallitus on antanut 10.4.2000 lausunnon järjestyslakiehdotuksesta ja todennut siinä mm., että Helsingin uusi järjestyssääntö on toiminut hyvin. Kaupunki on kuitenkin pitänyt hajallaan olevien, perusoikeuksia sivuavien säännösten kokoamista turvallisuutta edistäväksi järjestyslaiksi tärkeänä edistysaskeleena.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

3. TURVALLISUUDEN KEHITYS HELSINGISSÄ

Mielipidetiedustelujen mukaan lähes 90 prosenttia suomalaisista katsoo, että yhteiskunnan sisäisessä turvallisuudessa sekä rikollisuuden että väkivallan määrässä on tapahtunut muutos kielteisempään suuntaan. Noin puolet haastatelluista piti muutosta suurena ja merkittävänä. Kansainvälisten vertailujen perusteella voidaan Helsinkiä pitää turvallisena kaupunkina. Vaikka Suomessa tapahtuukin kohtalaisen paljon henkirikoksia, ei Helsinki tässä suhteessa juurikaan eroa muusta Suomesta. Helsingillä on kaupunkimainen väestöpohja, mutta Helsingistä puuttuvat monille maailman suurkaupungeille tyypilliset voimakkaat yhteiskuntaluokkien erot ja niihin liittyvä alueellinen segregatio, joka on kasvualustana rikollisuudelle.

Helsinki on asukaslukuansa (n. 550 000 as.) suurempi kaupunki, koska ravintoloiden, huvielämän keskittymisen ja turistien ansiosta Helsingissä liikkuu runsaasti myös muita kuin helsinkiläisiä. Helsingin poliisilaitos käyttää katuruuhallintaindeksiä laskiessaan päiväväkilukuna 700 000. Henkeen ja terveysteen kohdistuvia rikoksia kuten pahoinpitelyjä tehdään Helsingissä runsaat tuhat sataatuhatta asukasta kohti. Koko maan luku on noin 600.

Turvallisuuden yleisinä mittareina pidetään rikollisuuden ja häiriöiden määrää ja laatua, yhteisön toimivuutta, asukkaiden elämän laatua ja turvallisuuden tunnetta. Poliisin tilastojen mukaan vuonna 1999 rikosten teossa on tapahtunut merkittävää kasvua Helsingissä. Huumeisiin liittyvä rikollisuus on kasvanut edellisestä vuodesta 15 %. Myös ajoneuvoihin kohdistuva rikollisuus kasvaa. Helsingissä otetaan vuorokaudessa luvattomasti käyttöön tai anastetaan keskimäärin 14 ajoneuvoa. Lisäksi vuorokaudessa tehdään keskimäärin saman verran anastuksia autoista niihin murtautumalla. Katuryöstöt ovat lisääntyneet noin 30 % edellisvuodesta (1998). Vahingonteot graffitit mukaan luettuna ovat myös kasvava alue. Vuodessa tekoja tehdään yli 2000. Päihtyneiden huostaanottoja on noin 17 000 vuodessa. Henkirikosten määrä on pysynyt ennallaan, pahoinpitely- ja väkivaltarikoksissa on ollut hienoista laskua, mutta tekijät ovat nuorempia kuin ennen.

Ulkomaalaisten tekemät rikokset Helsingin alueella ovat noin 12 % kokorikosmäärästä. Kuitenkin Helsingin keskustassa ulkomaalaisten tekemien rikosten osuus on yli 20 %. Kaksikolmasosaa (2/3) ryöstöistä keskustassa on ulkomaalaisen tekemä. Liitteessä 1 on tarkemmin esitelty tiedot Helsingin rikostilanteesta ja sen kehityksestä 1990-luvulla.

Aikajaksolla 1993–98 15-17-vuotiaiden alttius syyllistyä pahoinpitelyrikoksiin on kasvanut. Hieman vanhempien ikäluokkien alttius on puolestaan alentunut. Siirtymän voidaan tulkita heijastavan yleistä kehitystendenssiä, jossa monia asioita tehdään entistä nuorempina. Esimerkiksi alkoholin käyttö aloitetaan yhä aikaisemmin, joka saattaa suoraan selittää myös väkivaltaan syyllistyvän

Kalle Koskivirta

30.11.2000

joukon nuorentumista. Useimpien nuorten kohdalla on kyseessä vaihe, joka menee muutamassa vuodessa ohi.

Alkoholin kulutus on kasvanut ja se heijastuu myös nuorten juopotteluna. Helsingissä juodaan vuodessa noin 14 litraa puhdasta alkoholia per asukas kun koko maassa kulutus on keskimäärin noin 8 litraa. Lähes joka toinen peruskoululaisista juo joskus, joka viides on ollut usein juovuksissa ja alkoholin sekä lääkkeiden sekakäyttöä on noin 5 %:lla, joista tyttöjen osuus on noin 15 %. Helsingissä juodaan enemmän, varhaisemmassa iässä ja useammin kuin ennen. Poikien alkoholin käyttäjämäärä on kasvanut hitaasti, mutta tyttöjen osalta kasvu on ollut suuri. Nyt tytöt juovat kuin pojat. Kasvu johtuu

1. päihdemyönteisen kulttuurin lisääntymisestä. Siihen kuuluvat mukaan aikuiset, jotka juovat nuorten kanssa, huumeet ja kannabis. Kannabis ja muut muotihuumeet ovat tulleet kiinteästi mukaan juomisen lisäksi.
2. vanhempien ja perheiden heikentyneestä kyvystä huolehtia lapsistaan ja tuottaa heille lapsen tarpeita vastaava ympäristö.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

4. YLEISIÄ PERIAATTEITA TURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Turvattomuutta aiheuttavia ongelmia eriteltäessä, toimenpiteitä valittaessa ja seurantaa suunniteltaessa monien näkökulmien yhdistäminen on välttämätöntä. Turvallisuuden parantamisessa on kiinnitettävä huomiota sekä yksilöön, yhteisöön että elinympäristöön. Ihmisten taipumus ja motivaatio tehdä rikoksia vähenee, jos yhteisön sosiaaliset siteet ovat vahvat ja ihmisten itsekontrolli pitää. Välittäminen, perheiden tukeminen lasten kasvatuksessa, työn ja koulutuksen järjestäminen, tukiverkoston luominen syrjäytymisvaarassa oleville, arjen sujuvuuden varmistaminen ja vapaa-ajan toimintojen kehittäminen auttavat vähentämään rikollisuutta ja siten luovat turvallisuutta.

Rikoksia voidaan torjua vaikeuttamalla rikosten tekemistä, vähentämällä rikosten houkuttelevuutta ja niistä saatavaa hyötyä, poistamalla turvallisen toiminnan tieltä kitkatekijöitä ja lisäämällä tekijän kiinnijäämisriskiä. Keskeisiä toimenpiteitä ovat tällöin ympäristön suunnittelu, asukkaiden neuvonta ja yhteistyö.

Kaikkia asukkaita tai suuria ryhmiä koskevat toimet muodostavat rikosten-torjunnan perustan. Siksi yhteistyö on välttämätöntä.

Riskiryhmiin panostaminen tuottaa nopeimman hyödyn rikoksen torjunnassa. Esim. valvonnan lisääminen riskitekijöitä sisältävissä yleisötapauksissa, tukiopetuksen ja kerhotoiminnan järjestäminen koulunkäyntivaikeuksissa oleville, valaistuksen parantaminen uhkaaviksi koetuilla alueilla, johdonmukainen päihteiden liikkamiseen puuttuminen, syrjäytymisvaarassa olevien työllistäminen tai koulutuspaikan järjestäminen ja pikkurikosten keskitetty ja nopeutettu tutkinta ja rangaistusmenettely ovat esimerkkejä strategioista, joilla parannetaan turvallisuutta riskiryhmiin vaikuttamalla.

Rikosten tekijät ja uhrit ovat tärkeä kohderyhmä. Erityisesti rikosten ja uhritumisen toistuminen on ehkäistävä, sillä rikokset keskittyvät. Rikoksen uhrien asemaa on pyritty parantamaan sekä viranomaistoimin että vapaaehtoistyönä auttavan puhelimen, tukihenkilöiden, ryhmätoiminnan ja juristineuvonnan avulla. Poliisilla on velvollisuus neuvoa uhria hakemusasioissa.

Paikallisella tasolla kuten Helsingin suurpiireissä ja peruspiiritasolla rikosten-torjunta ja turvallisuuden lisääminen on yhteistyötä sekä hallintokuntien, poliisin, asukkaiden, seurakunnan ja elinkeinoelämän kesken. Tiedonkulku on yhteistyön sujumisen edellytys. Sisäinen viestintä kuuluu kaikille turvallisuutta suunnitteleville ja turvallisuutta toteuttaville tahoille. Koska toiminta on kokonaisvaltaista, tulee tietää, mitä osapuolet tekevät ja miten se liittyy oman alan toimintaan turvallisuutta lisäävällä tavalla. Pällekkäisyyksien välttäminen ja synergian aikaansaaminen edellyttävät poikkihallinnollista, rajat ylittävää tiedonkulkua.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Kokonaisuuden kannalta onnistunut toiminta edellyttää selkeitä sovitun yhteistoiminnan työmuotojen määrittelyjä ja toimeenpanijoiden nimeämistä sekä organisaatioiden välillä että niiden sisällä. Ennaltaehkäisevä toiminta pelkän korjaavan ja tapauskohtaisen asioihin puuttumisen sijaan muodostaa turvallisuusstrategian tavoitteen. Asioihin voidaan vaikuttaa ennen kuin ne aktualisoituvat yhteiskunnassa.

Turvallisuuteen liittyen länsimaiset yhteiskunnat ovat käyneet läpi viime vuosikymmeninä huomattavia sosiaalisia, kulttuurisia ja taloudellisia muutoksia. Näistä merkittävimpiä ovat nuoren, yhä moniarvoisemman sukupolven taloudellinen ja sosiaalinen vapautuminen, virallisten sosiaalistavien rakenteiden kuten perheen ja kirkon aseman heikkeneminen sekä kuluttamiseen ja aineelliseen elintasoon kohdistettujen odotusten lisääntyminen. Kehitys on johtanut elämän arkirutiinien muuttumiseen tavalla, joka on luonut uusia, rikoksenteijöille sopivia ja houkuttelevia mahdollisuuksia. Epätasainen taloudellinen ja sosiaalinen kehitys tuottaa eriytyneitä alueita, joilla on erilaisia markkinatarpeita ja joissa aikaisemmin turvallisuuden tunnetta tarjoavien rakenteiden heikkeneminen aiheuttaa pelkoa. Sen seurauksena rikoksantorjunta on kaupunkialueilla eriytynyt alueellisesti ja yksilöllisesti.

Kehityksen seurauksena on menetetty usko mahdollisuuksiin vähentää rikoksia tai rikollisuutta pelkästään rikosoikeudellisen järjestelmän avulla. Rikosoikeudellinen menettely on osoittautunut suhteellisen tehottomaksi vähentää nuorten rikollista toimintaa ja estää nuoria uusimasta rikoksia. Viranomaiset ovat alkaneet etsiä vaihtoehtoisia strategioita rikosoikeudellisen järjestelmän ulkopuolelta virallisten kontrollikeinojen parantamiseksi.

Rikoksiin liittyvien säännönmukaisuuksien havaitseminen ja tulkinta ovat perusta, kun tarkastellaan puuttumiskeinoja, joilla voidaan vaikuttaa säännönmukaisuuden lopettamiseksi tai rikokseen johtavan tapahtumaketjun katkaisemiseksi. Viranomaisten on valittava mihin tapahtumaketjun osaan toimet kohdistetaan. Toimien yhteiskunnallisella tasolla on päätettävä siitä, mikä instituutio on ehkäisevän toiminnan toteuttaja tai kohde esim. koulu, sosiaalitoimi, perhe jne. ja toimien tilannekohtaisella tasolla on päätettävä, mihin kokonaisuuteen tai kokonaistilanteeseen osaan toiminta kohdistetaan esim. ympäristö, väestöryhmä, rikosmuoto, huumeet, katurauha ym. (ks. Graham-Benett, Rikoksantorjuntastrategioita Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, Helsinki 1998).

Kalle Koskivirta

30.11.2000

5. TURVALLISUUSSTRATEGIAN OSAPUOLET

5.1 Kaupunki

Kuntalain 2 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille säädetyt tehtävät. Lain 7 §:n nojalla valtuusto voi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden edistämiseksi hyväksyä järjestyssääntöjä, joiden rikkomisesta järjestyssääntörikkomuksena voidaan tuomita sakkoon sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Poliisin hallinnosta annetun lain perusteella poliisilaitoksen yhteydessä toimii neuvottelukuntia. Poliisin neuvottelukunta on yksi kaupungin asettamista pysyvistä toimi- ja neuvottelukunnista Helsingissä. Asetuksen mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on mm. seurata poliisin toimintaa, tehdä aloitteita poliisin toiminnan kehittämiseksi sekä antaa lausuntoja poliisia koskevissa asioissa. Neuvottelukuntaan kuuluu poliisilaitoksen päällikkö. Kaupunginvaltuusto valitsee neuvottelukunnan jäsenet toimikaudekseen.

Kaupunginhallitus asetti Terve ja turvallinen kaupunki- neuvottelukunnan 1.2.1999. Neuvottelukunta toimii yhteistyö- ja koordinointielimenä kaupungin toimissa turvallisuuden ja terveiden elämäntapojen lisäämiseksi ja rikollisuuden sekä siihen liittyvien sosiaalisten ongelmien vähentämiseksi. Neuvottelukuntaa johtaa sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja. Neuvottelukunnan jäsenet ovat kaupunkisuunnitteluvirastosta, kulttuuriasiainkeskuksesta, liikuntavirastosta, nuorisoasiainkeskuksesta, opetusvirastosta, sosiaalivirastosta ja terveystoimesta sekä Helsingin kihlakunnan poliisilaitokselta ja A-klinikkasäätiöstä. Lisäksi neuvottelukunnalla on pysyvä asiantuntija ja sihteeri.

Kaupungin tehtävänä on vastata kaupunkilaisten hyvinvoinnista. Turvallisuus on yksi Helsingin kaupungin arvoista. Muut vahvistetut arvot ovat asiakaslähtöisyys, kestävä kehitys, oikeudenmukaisuus, taloudellisuus ja yrittäjämielisyys. Arvot on tarkoitus saada osaksi työyhteisön päivittäistä toimintakulttuuria.

Helsingissä päihteiden käytön raju lisääntyminen on tuonut mukanaan häiriökäyttäytymistä, ilkivaltaa, piittaamattomuutta liikenteessä jne., joten ongelmat ovat sellaisia, joihin ei löydy ratkaisua vain poliisin toimintaa tehostamalla. Ratkaisua pitää etsiä yhdessä eri viranomaisten, vapaaehtoistahojen, yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa.

Helsingin turvallisuusstrategia muodostuu seuraavista kokonaisuuksista:

1. kaupungin turvallisuussuunnitelmasta,

Kalle Koskivirta

30.11.2000

2. alueiden (=suurpiiri/peruspiiri/poliisi- tai vastaava) turvallisuuden kehittämisestä ja
3. kirkon, kansalaisjärjestöjen ja elinkeinoelämän organisoinnista toimimaan osapuolena turvallisuusstrategiassa.

Turvallisuussuunnitelmassa kartoitetaan rikollisuus ja muut turvattomuusongelmat, laaditaan suunnitelma, millä tavoin ongelmiin aiotaan puuttua, mikä taho vastaa toiminnasta ja miten toteutusta ja tuloksia seurataan. Alueiden turvallisuuden kehittämissuunnitelmassa kartoitetaan alueiden erityisongelmat, määritetään toimenpiteet, laaditaan parannusehdotukset ympäristön rakenteiden muuttamiseksi ja kehitetään menetelmät rikosentorjuntamenetelmät sekä vastataan niiden toimeenpanosta. Kirkon, kansalaisjärjestöjen ja elinkeinoelämän organisointi tapahtuu siten, että määritetään yhteistyön muodot ja tasot, tuetaan ja aktivoidaan kansalaisia rikosentorjunnan vuorovaikutussuhteissa ja käydään keskustelua moraalien ja etiikan perussäännöistä sekä torjutaan välinpitämättömyyttä.

Keskeisiksi hallintokunniksi turvallisuusstrategian laadinnassa katsottiin kaupunginkanslia, kaupunkisuunnitteluvirasto, kulttuuriasiainkeskus, liikuntavirasto, nuorisoasiainkeskus, opetusvirasto ja sosiaalivirasto. Ne olivat edustettuna turvallisuustyöryhmässä.

Kaupunginkanslia avustaa kaupunginhallitusta ja kaupungin johtajistoa näiden johtaessa ja valvoessa kaupungin hallintoa sekä toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajien yleisenä suunnittelu-, valvonta- ja toimeenpanoelimenä.

Kaupunkisuunnitteluviraston tehtävänä on kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisena huolehtia kaupungin rakenteellisesta ja kaupunkikuvallisesta kehittämisestä sekä kaavoituksesta ja liikenteen suunnittelusta ja ohjauksesta.

Kulttuuriasiainkeskuksen tehtävänä on kulttuuri- ja kirjastolautakunnan alaisena edistää ja tukea kulttuuri- ja taide-elämää. Keskuksen toimintamuotoja ovat mm. avustusten myöntäminen ja esiintymis- ja työtilojen tarjoaminen taiteilijoille kulttuuritilaisuuksien ja taidetuotantojen tukemiseksi, taidekasvatus ja alueellinen kulttuurityö. Keskuksen tulee seurata kulttuuritoimen yleistä kehitystä ja tehdä lautakunnalle esityksiä ja aloitteita.

Liikuntaviraston tehtäviin kuuluu mm. huolehtia liikuntatoimen kehittämisestä hyväksytyjen tavoitteiden ja toimintalinjojen mukaisesti yhteistyössä muiden virastojen ja viranomaisten sekä yhteisöjen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa. Virasto hoitaa ja pitää kunnossa mm. ulko- ja sisäliikuntapaikkoja, järjestää ohjattua liikuntaa ja avustaa seuroja ja laitoksia.

Nuorisoasiainkeskuksen tarkoituksena on tukea nuorten kansalaisuutta ja kehittää heidän kansalaisvalmiuksiaan. Kansalaisuudella tarkoitetaan nuorisoasi-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

ainkeskuksessa mahdollisuutta osallistua työ- ja kulttuurielämään, koulutukseen ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Nuorisotoimen tehtävänä on omalla toimialueellaan ehkäistä nuorten syrjäytymistä näistä mahdollisuuksista. Tämä tapahtuu mm. tarjoamalla nuorille kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja edistämällä heidän yhteiskunnallista osallistumistaan ja vaikuttamalla nuorten elinolosuhteita koskevaan päätöksentekoon. Kansalaisvalmiuksilla tarkoitetaan niitä yksilön tietoja, taitoja, moraalisia periaatteita ja elämyksiä, joita tarvitaan kansalaisuuteen kasvamisessa. Osana julkista palvelujärjestelmää nuorisotoimen tehtävänä on tukea erityisesti syrjäytymisvaarassa olevia nuoria.

Opetusviraston tehtävänä on huolehtia kaupungin yleissivistävästä ja ammatillisesta opetuksesta lautakunnan ja osastojen hyväksymien toimintalinjojen, painopisteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Virasto tukee koulujen ja oppilaitosten, toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen tuoksellista opetus- ja kasvatustyötä sekä johtaa opetustoimintaa.

Sosiaaliviraston tehtävänä on huolehtia kaupungin järjestämän sosiaalihuollon toimeenpanosta. Virastossa on keskitettynä johdon tukiyksikkö, sosiaali- ja terveyshuollon hallintopalvelukeskus ja kiinteistöpalvelukeskus sekä yhteis- palveluosasto. Hajautettuna on seitsemän sosiaalikeskusta, jotka palvelevat kukin oman suurpiirinsä väestöä. Sosiaalikeskuksen tehtävänä on kaupungin suurpiirijaon mukaisesti huolehtia kaikista alueensa väestön tarvitsemista sosiaalihuollon palveluista, kuten neuvonnasta, sosiaalityöstä, toimeentuloturvasta, kotipalvelusta, lasten päivähoidosta, lasten ja perheiden tarvitsemista tukipalveluista, päihdehuollosta, vammaishuollosta ja vanhustenhuollosta.

Edellä mainittujen virastojen näkökulmat turvallisuusstrategiaan on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuussuunnittelussa ja yhteistyössä edellä olevat virastot joutuvat turvallisuuden osa-alueilla yhteistyöhön keskenään sekä kehittävät yhteistyömuotoja poliisin, seurakuntien, elinkeinoelämän ja asukkaiden kanssa siten, että muodostetaan koko kaupungin kattava verkosto rikosentorjunnan ja turvallisuuden lisäämiseksi Helsingissä.

5.2 Asukkaat

Asukasyhdistykset toimivat kansalaisten vaikuttamisen ja toiminnan kanavana asuinympäristöä koskevissa asioissa. Niillä on keskeinen tehtävä paikallisten tuntemuksessa. Toimivat hyvinvointipalvelut ja alueiden asukkaiden olosuhteet huomioon ottava kaupunki-, alue- ja rakennussuunnittelu muodostavat perustan turvallisuudelle. Paikalliset olosuhteet huomioivat hankkeet ovat osoittautuneet rikollisuuteen ajautumisen torjunnassa parhaiksi ja toimiviksi. Rikoksentehtäjäksi ryhtyminen on todennäköisintä, jos lainmukaiseen ja rakentavaan toimintaan ei nähdä mahdollisuuksia.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Kansalaisjärjestöjen osuus rikosten ehkäisyssä perustuu kumppanuus-ajatukseen. Erityisesti sellaisilla järjestöillä, joilla on tieto-taitoa nuorten sopeutumisesta yhteiskuntaan, on tärkeä osa paikallisen asujaimiston turvallisuuden ylläpidossa. Turvallisuuden ylläpito ja edistäminen perustuvat kansalaisaktiivisuuteen ja yhteisvastuuseen. Kuitenkin raja julkisen vallan tehtävien ja kansalaistoiminnan välillä on pidettävä selvänä.

Turvallisuustyöryhmässä asukkaita edustaa Helsingin Kaupunkiosayhdistysten Liitto (HELKA). Liitto toimii jäsenjärjestöjensä avulla välittäjänä kaupungin ja asukkaiden kesken. Liitolla on keskeinen rooli paikallisolojen tuntemuksessa. Jäsenyhdistyksiä liitossa on 59. Keskustelukanavana käytetään aluefoorumeita, joissa viranomaisia käytetään asiantuntijoina ja asukkaiden muodostamat asukasyhdistykset välittävät tietoa päättäjille sekä asukkaille. Vaikka turvallisuusstrategian suunnittelutyössä on käytetty pelkästään Helsingin Kaupunkiosayhdistysten Liittoa, ei se sulje millään tavalla myös muita järjestöjä tai ryhmittymiä ottamasta osaa turvallisuutta edistäviin toimiin kentällä arkipäivän työssä.

Helsingin kaupunginhallituksen perustama lähiöprojekti uusine palveluineen on helpottanut samassa elämäntilanteessa olevien asukkaiden keskinäistä verkostoitumista. Lähiöprojektilla on haettu sisältöä ja ratkaisuja syrjäytymisongelmiin.

Asukasyhdistysten näkökulma turvallisuusstrategiaan on esitetty liitteessä 2.

5.3 Elinkeinoelämä

Helsingin kauppakamari on nimetty turvallisuustyöryhmään edustamaan elinkeinoelämän intressiä. Kauppakamarin jäsenyrityksiä on noin 5000. Päivittäin ne joutuvat näkemään ja kohtaamaan vandalismia, ilkivaltaa, häiriköintiä, murtoja, näpistyksiä, autojen ottoja, ryöstöjä ym. Suurimmat kohderyhmät ovat vähittäiskaupat, ravintolat ja autoliikkeet. Elinkeino-elämän turvallisuus-intressiä lisää poliisille ilmoitettujen myymälävarkauksien määrän lisääntyminen viime vuosina. Tutkimusten perusteella voidaan päätellä, että piilorikollisuuden määrä on suuri, arviolta 90 % näpistyksistä jää ilmoittamatta. Suomessa kauppojen vuosittaiseksi hävikiksi myymälävarkauksissa on arvioitu miljardi markkaa. Näpistely ei ole erityisesti nuorten rikos, mutta se on yksi ensiaskel rikoksen tielle. Näpistykseen puuttuminen ajoissa on tehokas tapa torjua rikosentekijäksi rekrytointi.

Elinkeinoelämällä on suuri intressi ja vastuu sen yrityksiin, niiden omaisuuteen ja henkilökuntaan sekä kaupallisiin järjestelmiin kohdistuvien rikosten ehkäisyssä. Lainsäädäntöä keskeisempänä nähdään elinkeinoelämän oma sitoutuneisuus rikosentorjuntaan ja yhteisesti hyväksytyt rikoksia ehkäisevät käytännöt.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Turvallisuusajattelun tulee olla yrityksen koko henkilökunnan asia. Paikallisten viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyötä rikollisuuden ehkäisemiseksi on tarpeen lisätä. Yhteistyön avulla saadaan kaupunki – lähiöympäristöt viihtyisämmiksi ja elinkeinoelämän kannalta houkuttelevammiksi. Viranomaisyhteistyössä elinkeinoelämän ja julkisen vallan tehtävänä on huolehtia joko ohjeiden tai oikeuskäytännön ja neuvonnan avulla palveluammateissa toimivien mahdollisuudesta täyttää rikollisuuden ehkäisyn ja turvallisuuden edistämisen kannalta tärkeä tehtävä työpaikoillaan.

Elinkeinoelämän näkökulma turvallisuusstrategiaan on esitetty liitteessä 2.

5.4 Kirkko

Suomen evankelis-luterilainen kirkko, jonka seurakuntiin kuuluu neljä viidestä suomalaisesta, on merkittävä yhteiskunnallinen vaikuttaja. Kirkon monipuolisella toiminnalla on merkitystä myös rikollisuuden ehkäisyn kannalta. Helsingin seurakuntayhtymä pyrkii perustehtävänsä mukaisesti pitämään yllä kristillisiä perusarvoja ja muistuttamaan ihmisarvosta. Työ tapahtuu alueellisesti paikallisseurakunnissa. Koko kaupunkia koskevista tehtävistä huolehtii yhteisen seurakuntatyön keskus. Se toimii yksityisten ihmisten, yhteisöjen sekä järjestöjen ja laitosten kanssa. Helsingin seurakuntayhtymä on nimennyt edustajakseen turvallisuusryhmään poliisipapin, joka tehtävänantona on uusi kolmivuotinen kokeilu. Turvallisuusstrategian kannalta nuorisotyö, diakonia ja aikuistyö sekä kasvatuksen tehtäväalue tärkeitä alueita.

Kirkko on keskeisesti osallistunut yhteiskunnalliseen arvokeskusteluun. Kirkolla on eettinen kasvatustehtävä. Uskonnon merkitys rikollisuuden ehkäisyssä on tunnettu. Erityisesti paikallisessa rikosentorjuntayhteistyössä seurakunnat ovat tärkeä yhteistyökumppani. Turvallisuusstrategian yhteistyömuodot ja keskustelukanavat tulee selkeyttää niin, että yhteistoiminta tuottaa toivotun synergiaedun paikallistason toiminnassa.

Seurakuntien nuorisotyön ennaltaehkäisevässä toiminnassa päiväkerhot, ilta-päiväkerhot, partiotoiminta ja rippikoulu tähtäävät terveen kasvun ja kehityksen turvaamiseen kaikille. Seurakunnat tarjoavat myös kesätyöpaikkoja ja erityisnuorisotyötä osana syrjäytymisen ehkäisyä.

Kirkon näkökulma turvallisuusstrategiaan on esitetty liitteessä 2.

5.5 Poliisi

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito perustuu lainsäädäntöön ja muihin säädöksiin. Poliisin tehtävänä on huolehtia järjestyksen valvonnasta ja puuttua häiriötilanteisiin tarvittaessa. Poliisin valvonta ja mahdolliset kiinniottotoimenpiteet ovat lyhytaikaisesti tehokkaita keinoja. Pitempiaikaisten

Kalle Koskivirta

30.11.2000

vaikutusten aikaansaamiseksi tarvitaan yhteistyötä muiden viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa.

Rikksentorjunnan strategiat edellyttävät myös rikosoikeudellisten seuraamusten käyttöä. Rikksentorjuntaa pidetään ennalta ehkäisevänä toimintana ennen rikoksen tekemistä. Myös rikosseuraamus toimii rikosten ennalta ehkäisijänä.

Ensisijaisessa rikksentorjunnassa toiminta keskittyy fyysiseen ja sosiaaliseen ympäristöön ja rikksentekomahdollisuuksiin vaikuttaviin tekijöihin. Toissijaisessa rikksentorjunnassa toiminta keskittyy ihmisiin tai ihmisryhmiin, jotka saattavat tulla rikksentekijöiksi. Toiminnan tarkoituksena on puuttua heidän elämäänsä niin, etteivät he koskaan tekisi rikksia. Kolmantena rikksentorjunnassa toiminta keskittyy ihmisiin, jotka jo ovat tehneet rikksia. Sen tarkoituksena on puuttua heidän elämäänsä tavalla, joka estää heitä tekemästä uusia rikksia.

Poliisin mahdollisuudet rikksentorjunnassa ovat rajalliset. Resurssitilanteesta johtuen tehtäviä joudutaan jatkuvasti priorisoimaan. Tilanteisiin pyritään vaikuttamaan ennalta niin, ettei järjestyshäiriötä tai rikksa pääse tapahtumaan.

Poliisin kaikki toiminta perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön. Poliisi toimii yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa sekä osallistuu kaupungin turvallisuusstrategian suunnitteluun ja käytännön toteutukseen. Turvallisuusstrategian suunnittelussa poliisi pitää myönteisenä sitä, että Helsingin kaupunki vastaa turvallisuussuunnittelusta ja että suunnittelu tapahtuu laajalla rintamalla.

Poliisin toimintaympäristö on jatkuvien muutosten alaisena ja tuloksellisuuden varmistamiseksi poliisi arvioi ja kehittää jatkuvasti toimintaansa. Lähipoliisitoiminta kattaa koko kaupungin. Sen avulla poliisi verkostoituu kaupungin hallintokuntien, asukkaiden, kirkon ja elinkeinoelämän kanssa tehokkaasti.

Rikksentorjunnan yhteistyömuotoja on kaksi: yhteisökeskeinen poliisitoiminta ja ongelmakeskeinen poliisitoiminta. Yhteisökeskeisen poliisitoiminta merkitsee poliisin saavutettavuuden ja näkyvyyden parantamista. Poliisi ja kansalaiset työskentelevät yhdessä tavoitteiden saavuttamiseksi. Ongelmakeskeisessä poliisitoiminnassa sovelletaan järjestelmällistä lähestymistapaa säännöllisesti ilmenevien ongelmien ratkaisuisa. Tällöin ohjataan poliisitoiminnan suunnittelua ja toteutusta myös sellaisiin ongelmiin, joita lainsäädännössä ei määritellä rikksiksi.

Poliisin näkökulma turvallisuusstrategiaan on esitetty liitteessä 2.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

6. TURVALLISUUSSTRATEGIAN TEEMAT JA TAVOITTEET

6.1 Yleiset periaatteet

Työryhmän keskeisenä ajatuksena on ollut laatia yhdessä kaupungin hallintokuntien, poliisin ja kolmannen sektorin kanssa suunnitelmat siitä, miten Helsinki on turvallinen ja viihtyisä kaupunki asua ja olla. Eräs painopistealue on nuorisotyössä ja päihteiden käytön ennaltaehkäisyssä.

Tutkimuksin on selvitetty, että päihteiden kuten alkoholin ja huumeiden käyttö on lisääntynyt voimakkaasti nuorten keskuudessa Helsingissä. Päihteiden käytön lisääntyminen näkyy paitsi katukuvassa myös rikostilastoissa kasvavana rikollisuutena. Tähän turvallisuusongelmaan voidaan vastata ennaltaehkäisevällä työllä, joka kohdistetaan nuoriso-, sosiaali- ja opetustyön muodossa itse nuorisoon ja nuorten vanhempiin, perheisiin. Työtä tukevat osaltaan muutkin relevantit kaupungin hallintokunnat sekä poliisi ja kolmas sektori asiakokonaisuuksien puitteissa. Tarvitaan toiminnan verkottuminen pääasiassa olemassa olevia toimintatapoja vahvistamalla painopisteinä alueellinen ja paikallinen toiminta.

Rikoksantorjunnassa on välttämätöntä paikallistuntemuksen hyväksikäyttö sekä ennakkoluuloton, rakentava yhteistyö kaupungin, poliisin, asukkaiden, elinkeinoelämän ja seurakuntien kesken. Toimintatapakulttuurin uudistamisessa tulee huomata, että poliisin toiminta on osa yhteiskuntaa rakentavaa toimintaa, jossa yhteistoimintakulttuurien uudelleenarviointi ja hallintomenettelytapojen erilaisuuden hyväksyntä sekä yhteensovittaminen toimintatilanteissa poliisin ja toisten toimijoiden kesken on avainasemassa.

Uusien tiedotuskäytäntöjen kehittäminen tulee tärkeäksi. Tiedonkulun kynnyistä madalletaan esim. internetin avulla linkittämällä kotisivut hallintokuntien, poliisin, asukkaiden, seurakuntien ja liike-elämän välillä. Luomalla keskustelukulttuuri, jossa tuetaan paikallistasolla käytävää turvallisuuteen ja rikoksantorjuntaan liittyvää keskustelua, saadaan aikaan paikalliset ja alueelliset turvallisuusdiskurssit. Ne oikein hallinnoituina saavat aikaan sekä turvallisuuden tunteen että faktisesti pienentävät rikollisuutta alueilla ja paikallistasolla.

Segregaation aiheuttamiin syrjäytymisen ongelmiin voidaan vastata oikeasuuntaisella kaupunkisuunnittelulla sekä luomalla toimivia yhteistyömalleja eri ryhmien ja pääväestön välille tavoitteena kotoutuminen. Helsingin väestöpotentiaali näennäisestä suuruudesta huolimatta on kansainvälisesti vaatimaton.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

6.2 Teemat ja toimenpide-ehdotukset alue- ja paikallistasolla

Turvallisuusstrategisessa työryhmässä on päädytty seuraaviin osa- ja vastuualueisiin, joiden kehittämiseen erityisesti tulisi panostaa osana Helsingin turvallisuusstrategiaa. Näille kohteille on nimetty päävastuulliset koordinaattorit ja keskeiset yhteistoimintatahot. Alueorganisaatiot vastuuttavat toiminnot alueilleen.

Katurauha, joka on kaupunkiturvallisuuden osa-alue, sisältää ryöstöt, pahoinpitelyt ja varkaudet. Päävastuullisena koordinaattorina toimii poliisi. Keskeiset yhteistoimintatahot ovat asukkaat, elinkeinoelämä, nuorisoasiainkeskus, sosiaalivirasto, kaupunkisuunnitteluvirasto, kulttuuriasiainkeskus ja kirkko.

Päihitteet, joka sisältää sekä alkoholin että huumeet. Päävastuullisena koordinaattorina toimii sosiaalivirasto ja keskeisinä yhteistoimintatahoina poliisin lisäksi ovat kulttuuriasiainkeskus, liikuntavirasto, nuorisoasiainkeskus, opetusvirasto, terveysvirasto ja kirkko.

Vahingonteot, joka sisältää yleisten paikkojen rikkomiset ja töhrimiset. Päävastuullisena koordinaattorina toimii rakennusvirasto. Keskeisinä yhteistoimintatahoina ovat poliisin lisäksi elinkeinoelämä, nuorisoasiainkeskus, kaupunkisuunnitteluvirasto, rakennusvalvontavirasto, kulttuuriasiainkeskus ja opetusvirasto.

Elinympäristöturvallisuus, joka sisältää turvallisen elin- ja kasvu ympäristön. Päävastuullisena koordinaattorina toimii kaupunkisuunnitteluvirasto. Keskeisinä yhteistoimintatahoina poliisin lisäksi ovat asukkaat, opetusvirasto, sosiaalivirasto, ympäristökeskus, kulttuuriasiainkeskus ja kirkko.

Ajoneuvoihin kohdistuvat rikokset, jotka käsittävät ajoneuvovarkaudet, luvattomat käyttöönotot ja ajoneuvosta anastamiset. Päävastuullisena koordinaattorina toimii poliisi. Keskeisinä yhteistyökumppaneina toimivat asukkaat, opetusvirasto, liike-elämä, nuorisoasiainkeskus ja kirkko, jolla toiminnan pääpaino tässä on erityisnuoriso- ja diakoniatyössä.

Yritys- ja työpaikkaturvallisuudessa päävastuullisena koordinaattorina toimii kauppakamari. Keskeisinä yhteistoimintatahoina poliisin lisäksi ovat kaupunkisuunnitteluvirasto ja asukkaat.

Kotouttaminen, joka sisältää maahan tulleiden integroinnin yhteiskuntaan sekä etnisten rikollisjengien syntymisen ehkäisyn. Päävastuullisena koordinaattorina toimii kulttuuriasiainkeskus. Keskeiset yhteistoimintatahot poliisin lisäksi ovat sosiaalivirasto, opetusvirasto, asukkaat ja kirkko.

Kotirauha, joka koskettaa jokaista helsinkiläistä ja joka on laissa määritelty oikeushyvä. Viranomaisina poliisilla ja sosiaaliviranomaisilla on lain suoma

Kalle Koskivirta

30.11.2000

oikeus puuttua eräissä tapauksissa kotirauhaan. Kirkolla on oma roolinsa kodin asioissa. Turvallisuuden kannalta jokaisen helsinkiläisen tulee huomioida omissa toimissaan toisen oikeus kotirauhaan ja häiriöttömään lähiympäristöön.

Paikallinen rikosentorjunta edellyttää yhteistyötä. Viranomaisten yhteistyön organisoinnin tarve koskee erityisesti poliisin ja kunnan eräiden hallintokuntien yhteistyötä. Poliisi tarvitsee kunnan toimielinten tukea onnistuakseen rikollisuuden ehkäisyssä. Helsingin turvallisuusstrategiassa rikosentorjuntayhteistyön järjestäminen kunnan eri hallintokuntien välillä on tärkeää, samoin alueiden turvallisuuden kehittäminen sekä kirkon, kansalaisjärjestöjen ja elinkeinoelämän yhteistoiminnan organisointi.

Kaupungin, kaupunginosan ja alueen turvallisuus tulee nähdä positiivisena asiana, jonka eteen kannattaa panostaa. Turvallisuus lisää alueen arvostusta, viihtyisyyttä, luo mieluisan imagon. Sen avulla turvataan liikeyritysten monipuolinen mukana olo sekä palvelujen saanti.

Seuraavassa käsitellään yksityiskohtaisemmin teemat ja toimenpideehdotukset.

6.2.1 Katurauha

Kaupunkiturvallisuuteen kuuluu olennaisena osana katurauha, joka tarkoittaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymistä yleisillä paikoilla. Katurauhaa rikkoo ryöstöjen, pahoinpitelyjen ja varkauksien lisäksi myös ihmisten turvallisuudentunnetta heikentävä käytös. Rikoksentekeä mahdollistuu, kun motivoitunut rikoksentekeijä ja otollinen kohde kohtaavat riittävän valvonnan ulottumattomissa.

Rikollisuuden kasvun keskeiseksi selitykseksi katsotaan elintason kohoamisen myötä omaisuusrikosten lisääntyneet rikostilaisuudet virallisen ja sosiaalisen kontrollin vähentymisen kanssa. Liikkuvuuden lisääntyminen ja kaupungistuminen ovat osa syy kontrollin heikentymiseen. Toimiva yhteisö ehkäisee rikoksia ja edistää turvallisuutta, joten rikosentorjuntaa tulee kehittää nimenomaan paikallisyhteisöissä.

Seuraavassa on lueteltu katurauhan osalta turvallisuutta ja viihtyisyyttä heikentävät ongelmat ja niiden poistamiseen tarkoitetut keinot ja menetelmät toteuttaa katurauhan säilyminen Helsingissä.

Työryhmän ehdotukset

- Huumausaineiden käyttäjät.** Ongelmaan tulee puuttua varhain ja käyttäjät tulee ohjata hoitoon. Toteutus tapahtuu opetus ja sosiaaliviranomaisten sekä terveysviranomaisten yhteistyönä kotien kanssa riskiryhmissä sekä rikostentekijöiden tehostettuna hoi-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

toonohjauksena poliisiin ja sosiaaliviranomaisten yhteistyöllä. (Ks. kohta 3.2.2).

2. **Ravintoloista poistuvat päihtyneet**, jotka uhriutuvat ja tappelevat keskenään. Ongelmaan sovelletaan ajallisesti ja paikallisesti toteutettua nollatoleranssia samalla kun parannetaan ravintoloiden järjestyksen valvontaa. Toteutus tapahtuu poliisin voimavarojen kohdistamisena rikosanalyysien avulla sekä aktiivisena yhteistyönä anniskelulupaviranomaisten ja asukkaiden kanssa anniskelupaikkojen sijoittumisessa.
3. **Ulkomaalaista syntyperää olevat rikostentekijät**. Ongelmaan tulee puuttua valistuksella ja nopeutetulla rikosprosessilla. Toteutus tapahtuu kulttuuriasiainkeskuksen, sosiaaliviranomaisten, poliisin ja tuomioistuimien yhteistyönä.
4. **Ryöpyseurueet ostoskeskuksissa ja muilla yleisillä paikoilla**. Ongelmaan puututaan muuttamalla rakenteellista ympäristöä, sovelletaan Broken Windows eli ”särkyneiden ikkunoiden” teoriaa (ks. kohta 3.2.3) ja lisätään näkyvää valvontaa. Toteutus tapahtuu kaupunkisuunnitteluviraston ja elinkeinoelämän yhteistyönä sekä poliisin kohdennettuna partiointina.
5. **Nuorison kokoontumat juhlapyhien, kaupunkitapahtumien ja koulujen päättymisen aikoina sekä muut meluavat nuorisoryhmät**. Ongelman hallinta edellyttää viranomaisten suorittamaa näkyvää valvontaa ja muiden aikuisten läsnäoloa tapahtumissa sekä ohjattua valistustoimintaa. Toteutus tapahtuu nuorisosiainkeskuksen, sosiaaliviranomaisten, opetusviranomaisten, kirkon, vapaaehtoisjärjestöjen ja poliisin yhteistyönä. Nuorisotapahtumiin tulee liittää myös aikuisille suunnattua ohjelmatarjontaa.

6.2.2 Päihteet

Vaikka alkoholi on edelleen valtapäihde ja kansanterveydellisesti merkittävin päihdeongelman aiheuttaja, väestön yleisen turvallisuuden kannalta huumeet ovat merkittävin päihteisiin liittyvä turvallisuusriski. Huumeiden käyttö on lisääntynyt huolestuttavasti 1990-luvun puolenvälin jälkeen. Vuonna 2000 Helsingissä arvioidaan olevan noin 12 000 suonensisäisesti huumeita käyttävää. Huumeiden käyttäjät ovat monella tapaa heterogeeninen ryhmä eikä traditionaalisista selitysmalleista ole apua hoidettaessa huumeriippuvuutta ja siitä seuraavia vaikutuksia käytökseen.

Helsinki on sitoutunut kansallisiin säädöksiin ja kansainvälisiin sopimuksiin rajoittamaan huume politiikkaan, johon kuuluu huumausaineiden käytönkin ran-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

gaistavuus. Rajoittavasta huume politiikasta huolimatta huumeiden käyttö aiheuttaa turvallisuusriskejä saadessaan aikaan arvaamatonta käyttäytymistä. Uudessa Helsingin kaupunginhallituksen hyväksymässä huume strategiassa rajoittavan politiikan rinnalle on otettu huumeiden käytöstä aiheutuvien haittojen, kuten rikollisuuden ja terveyshaittojen vähentäminen. Tavoitteena on, että kaupungilla on turvallista kulkea eivätkä huumeriippuvaiset voidessaan huonosti jää heitteille.

Huumeongelman vaikeutumisesta huolimatta alkoholin väärinkäytöstä aiheutuu edelleen eniten turvallisuusriskejä. Ajan ilmiöitä ovat alaikäisten juopotelu, oluen myynti lähes kaikissa tapahtumissa ja niin runsas ravintoloiden määrä, että ne joutuvat kilpailemaan asiakkaista ja anniskelevat myös liian päihtyneille ja alaikäisille.

Perustietoa päihteistä peruskoulujen yläasteilla jaetaan opetusohjelmien puitteissa murrosikäisille. Ala-asteen oppilaiden tiedontasoa ei liene selvitetty kattavasti. Päiväkotien ja koulujen henkilökunnan valmiuden nostaminen huumeasian sekä alkoholin käytön osalta on tärkeää. Perheiden tukeminen ja vanhempainilloissa asiasta puhuminen ovat hyvää ennaltaehkäisyä. Lisäksi perheen sisäisen hyvinvoinnin tukemiseen tulee käyttää lisää voimavaroja. Tässä myös kirkko voi olla yhteistyökumppanina

Työryhmän ehdotukset

Huumeet

- 1. Varhainen puuttuminen.** Koulujen edellytyksiä tunnistaa ja puutua varhain ongelmaiseen käytökseen tulee vahvistaa. Kaikkien hallintokuntien ja muiden asiaan liittyvien tahojen tulee tuottaa haavoittavissa olosuhteissa kasvaville nuorille erityisesti kohdennettuja ehkäiseviä palveluja.

Ennaltaehkäisyn keskeinen osa on huumeidenkäyttöä ennakoivan oireilun tunnistaminen ja siihen puuttuminen. Jo päivähoidon työntekijöiden ja neuvoloiden terveydenhoitajien tulee kiinnittää huomiota haavoittavissa olosuhteissa kasvavien lasten avun tarpeeseen. Samoin opettajien tulee tuntea oppilaidensa elämäntilanteet niin hyvin, että heillä on edellytykset ohjata oppilasta ja perhettä hakemaan apua. Koulujen henkilökunnan tulee kiinnittää huomiota myös mahdolliseen huumeiden satunnaiskäyttöön ja kyettävä puhumaan huolestaan niin asianomaisen, vanhempien kuin muiden ammattiauttajien kanssa. Klaari-projekti mahdollistaa yhteistyön poliisin, opetustoimen, sosiaaliviraston ja muiden asiaan liittyvien toimijoiden kesken.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Koulu tavoittaa lapset ja nuoret, joten kouluilla tulee olla merkittävä rooli ongelmien havaitsemisessa ja niihin puuttumisessa. Tämä edellyttää opettajien, kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon yhteistoimintaa ja koulutusta.

Haavoittavissa oloissa kasvaville lapsille tulee järjestää kasvamista tukevia hyvinvointipalveluja positiivisen diskriminaation periaattein. Jokaisella lapsella tulisi olla mahdollisuus ainakin yhteen hänen mielenkiintoiseksi kokemaansa harrastukseen.

Poliisin huumausainestrategiassa on lueteltu keinot ja toimenpiteet huumausaineiden tarjonnan ja käytön vähentämiseksi.

- 2. Matalan kynnyksen polikliiniset palvelut ja hoitoon hakeutuminen:** olemassa olevia hoitoon hakeutumsväyliä sekä hoitopalveluita vahvistetaan. Kaupunki käynnistää omana toimintana tuotetun pitkäjänteisen kuntoutuksen.

Avun tarvitsijoiden näkökulmasta helposti saavutettavissa oleva hoitojärjestelmä mahdollistaa huumeista tilapäisen tai pysyvän irtautumisen. Tämä lisää turvallisuutta samoin perustein kuin korvaus- ja ylläpito-hoidon järjestäminen. Matalan kynnyksen polikliiniset palvelut mahdollistavat huumeiden käyttäjän hoitoon hakeutumisen. Tilapäinen huumeista irtautuminen voi johtaa sitoutuneisuutta edellyttävään hoitoon ja kuntoutukseen.

Huumeista riippuvainen päättää, milloin hän hakeutuu hoitoon ja ammattiauttajien arviot jatkohoidon edellytyksistä ovat hoitoon ohjauksen perusteena. Matalan kynnyksen hoito kannattaa keskittää yhteen paikkaan, koska tällöin toistuvasti hoitoon hakeutuvien tiedot ja hoidon tarpeen arviot ovat heti käytettävissä.

Hoitoon hakeutuminen ja hoidon turvaaminen ovat erityisen tärkeää, koska amfetamiinille ei ole olemassa korvaavaa lääkkeellistä hoitoa. Amfetamiini on puolestaan kiinteästi kytkeytynyt arvaamattomaan ja aggressiiviseen ja jopa psykoottiseen käyttäytymiseen.

- 3. Korvaushoito ja ylläpito:** Helsinki lisää kuntoutustavoitteellisia korvaushoitopaikkoja ja matalakynnyksen korvaushoitoa sekä käynnistää ylläpito-hoidon.

Korvaushoito on lääkkeellistä hoitoa, jossa tietyillä opioidipohjaisella lääkeaineella (lähinnä metadoni ja buprenorfiini eli Subutex) korvataan heroini. Ensisijaisena tavoitteena on riippuvuuden hoito siten, että hoidossa olevan toimintakyky säilyy. Toise-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

na tavoitteena on lääkehoidosta irrottautuminen pitkällä aikavälillä.

Ylläpitohoito on vastaavaa hoitoa ilman kuntoutustavoitteita, jolloin hoito on vähemmän strukturoitu ja tavoitteellinen, mutta niinkään selviytymisedellytyksiä parantava ja heroiinin käyttöä vähentävä. Ylläpitohoidon tuottaminen on mahdollista 1.7.2000 lukien, jolloin ylläpitohoidon järjestämisestä annettu asetus astui voimaan.

Matalan kynnyksen korvaushoito tarkoittaa korvaus- ja ylläpito- hoidon järjestämistä niille pitkään opiaatteja suonensisäisesti käyttäneille, joilla ei ole realistisia kuntoutusedellytyksiä. Hoitoon pääsee helposti ja hoito toteutetaan huumeita käyttävien asiakkaiden ehdoilla. Hoitosuunnitelmasta poikkeamista ja retkahduksia ei sanktioida, ajanvarauksia ei tarvita jne.

Matalan kynnyksen tavoitteena on saada aktiivisesti heroiinia käyttävät korvaamaan heroiinin turvallisemmilla lääkkeellisillä opioideilla. Tarkoituksena on myös tarjota mahdollisuus pitkäjänteisempään hoitojärjestelmään kiinnittymiseen sekä parempi selviytyminen arjessa. Hoidossa olevan ei tarvitse hankkia rikollisin keinoin heroiinia. Hallittu opioidi-lääkitys vähentää huumeiden käytöstä aiheutuvaa arvaamatonta aggressiivista käyttäytymistä ja lisää näin yleistä turvallisuutta.

- 4. Tartuntatautiin ehkäisy:** kaupunki lisää terveysneuvontaa, johon kuuluu puhtaiden huumeruiskujen ja neulojen vaihto-ohjelma. Terveysneuvontaan kytketään etsivä huumetyö sekä perustetaan HIV-tartunnan saaneille hoitoyksikkö, jonka ensisijainen tavoite on tartuntatautiin ehkäisy.

Suonensisäisesti käytetyt huumeet ovat tiettyjen tartuntatautiin (HIV, hepatiitit) keskeisimmät leviämisväylät. Erityisesti HIV epidemia on levinnyt huumeita käyttävien keskuudessa siten, että se voi aiheuttaa jatkuessaan myös valtaväestölle turvallisuusris-kin.

Huumeiden käyttäjille annettu terveysneuvonta ja heille ilmaiseksi jaetut ruiskut ja neulat ehkäisevät tartuntatautiin leviämistä. Huumeiden käyttäjät kertovat usein heitä auttaville työntekijöille huolensa vielä huonommassa tilanteessa olevista kohtavereistaan ja tietävät, mistä nämä löytää. Tartunnan saaneiden kiinnittäminen hoitojärjestelmään edellyttää omaa hoidollista yksikköä sekä etsivää huumetyötä.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Alkoholi

Alkoholi on eniten häiriöitä aiheuttava päihde. Alaikäisten juopottelun seurauksena on odotettavissa muutaman vuoden kuluttua lisää alkoholista riippuvaisia.

1. **Alkoholin saatavuus** : alaikäisten alkoholin saaminen tulee estää tiukentamalla myynnin ja anniskelun valvontaa kaupoissa ja ravintoloissa. Vanhemmille tulee selvittää nuorelle koituvat riskit hankkiessaan alaikäiselle alkoholia.
2. **Anniskeluluvat**: Helsingissä tulee pohtia anniskelulupien myöntämisperusteita ja ottaa kantaa lupien määrään. Alkoholin helppo saatavuus yhdistettynä yleisötilaisuuksiin antaa väärän kuvan alkoholin vaarattomuudesta ja se saattaa johtaa alkoholista riippuvaisten lisääntymiseen kaupungissa.

Tupakka

Tupakkalain myötä on tullut rajoituksia nuorten tupakan hankintaan ja tupakointiin yleensä. Nuorten tupakointiin tulee kiinnittää enemmän huomiota, sillä joissain tapauksissa se on portti hasiksen polttamiselle.

1. **Tupakointi**: nuorten tupakointiin tulee puuttua johdonmukaisemmin. Tupakan myynnistä laissa säädetyin 18 vuoden ikärajan noudattamista tulee valvoa tarkemmin. Tupakanpolto lisää terveysriskien lisäksi hasiksen polttamisen halua.

6.2.3 Vahingonteot

Rikollisuus voidaan jakaa kahteen osaan, ekspressiiviseen rikollisuuteen ja instrumentaaliseen rikollisuuteen sen mukaan, pyrkiikö tekijä teolla vain ilmaisemaan itseään (= ekspressiivinen rikollisuus) vai hankkimaan myös taloudellista hyötyä (= instrumentaalinen rikollisuus). Vahingonteot ovat ekspressiivistä rikollisuutta. Vahingonteot voidaan jakaa kahteen osaan sen mukaan, onko kyseessä alakulttuurisidonnainen ja suunnitelmallinen vahingonteko kuten törhrintä vai satunnainen vahingontekorikollisuus kuten humalassa tapahtuva paikkojen rikkominen. Menetelmät torjua ja ennaltaehkäistä näitä eri tyyppisiä ilmiöitä poikkeavat toisistaan. Eräs keino olisi julkisoikeudellisen maksuseuraamuksen käyttöönotto roskaamisen yms. torjunnassa.

Työryhmän ehdotukset

1. **Stop Töhryille –projektin toimintamalli laajennetaan muidenkin ilmiöiden kuin törhinnän poistamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi pilottialueilla.**

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Stop Töhrille –projektin toimintamalli perustuu ”särkyneiden ikkunoiden” eli Broken Windows –teoriaan. Mahdollisimman nopea töhrinnän poistaminen on paras tapa ennaltaehkäistä uutta töhrintää. Pilottitutkimuksella tulee kokeilla 10 – 15 asuinalueella, vaikuttaako nopea roskaisten alueiden puhdistaminen, auton romujen poistaminen, liikennemerkkien suoristaminen, rikottujen pintojen korjaaminen jne. siten, että alue pysyy yhä halvemmalla yhä siistimpänä. Mittaamalla ja seuraamalla (ks. esitys 2) tutkitaan, vaikuttaako alueen yleisen siisteyden paraneminen kaupunkirikoksia vähentävästi, elinkeinotoimintaa piristävästi, asuinturvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta lisäävästi.

Pilottiprojekti toteutetaan alueellisella ja asukaslähtoisellä tavalla. Toimintaan liitetään aluetalkoiden merkityksen korostaminen sekä jatkuva tiedotus asukkaille projektin toiminnasta ja tuloksista aluefoorumeilla, asuinalueiden kotisivuilla jne. Ideana on saada mahdollisimman moni uskomaan siihen, että yksinkertaisilla ja lähes ilmaisilla keinoilla voidaan saada aikaan huomattava muutos asumisviihtyvyyden kannalta olennaisiin asioihin. Työryhmässä olleiden tahojen lisäksi koordinaatioon tulisi mukaan myös mm. Helsingin yrittäjät ry, Kiinteistöliitto jne.

Rakennusvirastolla on valmiudet käynnistää projekti välittömästi kynnysrahoituksen varmistuttua.

2. Käynnistetään edellä mainituilla alueilla mittaus- ja seuranta- ja rikosten ja muiden ilmiöiden kehittymisestä.

Broken Windows –teorian mukaan rikottujen ikkunoiden korjaamatta jättäminen johtaa korttelin ja alueen yhä pahenevaan rikkomis- ja sotkemiskierteeseen. Vähitellen tämä johtaa rikollisuuden ja muiden epätoivottavien ilmiöiden kasvuun hoitamattomilla alueilla. On syytä selvittää, toimiiko teoria myös päinvastoin, eli siivoamalla alueet mahdollisimman nopeasti saadaan aikaan myönteinen kehityskierre.

Asian selvittämiseksi tulee määrittää mittarit alueellisen kehityksen seuraamiseksi ja seurantajärjestelmän pohjaksi. Tätä varten ryhmä ehdottaa perustettavaksi useista alueellisista toimijoista koostuvan mittari- ja seuranta- ja seuranta- ja seurantaryhmänä toimisi esityksessä 1 mainittu koordinaatioryhmä täydennettynä tilastoja hallitsevalla ja tilastotieteelliset menetelmät hallitsevalla asiantuntijalla.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

3. **Purkutalojen purkamisaikatauluja tulee nopeuttaa ja töhrityjen tai muuten epäsiistien talojen ja kiinteistöjen omistajia tulee huomauttaa nykyistä herkemmin heidän lakiin ja rakennuslupaan perustuvasta velvollisuudestaan pitää rakennus ja ympäristö siistinä.**
4. **Vuokrattaessa rakennuksia tai rakennelmia pysyvämmiin tai väliaikaisesti tulee vuokralaiselle asettaa velvollisuus pitää vuokratilaa siistinä uhalli, että kaupunki voi puhdistaa kohteen vuokralaisen laskuun.**

6.2.4 Elinympäristöturvallisuus

Käsitteenä elinympäristö tarkoittaa sekä asuinalueita että asuinympäristöä. Osapuolia asuinalueen turvallisuuskysymyksissä ovat asukkaat ja asukasyhdistykset, taloyhtiöt omistajina ja isännöinnin järjestäjinä sekä kiinteistön hoitoon ja turvapalveluihin liittyvät tekijät. Lisäksi alueilla on yrityksiä, kouluja, työväen ja kansalaisopistoja, kunnan viranomaisia, valtion viranomaisia kuten poliisi ja työvoimahallinto sekä seurakunnat.

Elinympäristön turvallisuudella on yhtymäkohdat katurauhaan, kotirauhaan, päihteisiin ja työpaikkoihin. Elinympäristöön liittyen on käynnissä rakennusviraston ”Stop Töhryille” projekti (ks. Kohta 3.2.3) sekä sosiaaliviraston Klaari-projekti. On tärkeää että asuinalueilla saadaan turvallisuutta edistävä kehitysprosessi liikkeelle ja aletaan toteuttaa prosessin mukaisia toimenpiteitä.

Elinympäristön turvallisuuden kehittämiskeinoja ovat ensiksi yhteistyön kehittäminen viranomaisten kesken sekä taloyhtiöiden ja asukasjärjestöjen kanssa. Toiseksi tulee tiedonkulun kehittäminen alueen lehtien ja alueiden internet-kotisivujen avulla sekä kaapeli-tv-verkkojen kautta. Tarvitaan myös tiedonkulun kehittämistä taloyhtiöiden ja viranomaisten välillä. Lisäksi turvallisuuden liittyvää vastuuta tulee antaa alueille ja asukkaille selventämällä pelisäännöt ja tiedonkulkuprotokolla. Alueellisilla analyyseillä tehdään alueen osapuolten kanssa yhteiset turva- ja rikosanalyysit, joiden pohjalta tuotetaan ratkaisuideoita. Tarvitaan myös rakenteellisten ongelmien eli fyysisen ympäristön ja ongelma-asukkaiden alakulttuurin tunnistaminen ja menetelmät puuttua niihin.

Työryhmän ehdotukset

1. **Aluejaon yhteensovittaminen.** Selvitetään mahdollisuudet poliisin sekä sosiaali- ja terveystieteiden aluejakojen yhtenäistämiseksi luontevasti toimiviksi kokonaisuuksiksi esimerkiksi suurpiirijakaon mukaan. Poliisi sopeuttaa piirijakonsa kaupungin piirijakaon. Näin tarvittavien kontaktien määrä pienenee ja resurssit

Kalle Koskivirta

30.11.2000

säästyy. Samoin yhteiset tavoitteet tulevat helpommin määriteltäviksi.

2. **Yhteistyön kehittäminen.** Yhteistyötä kehitetään alueella viranomaisten kesken sekä taloyhtiöiden ja asukkaiden asukasjärjestöjen kanssa. Yhteydenpito vaatii ajan tasalla olevia osoiterekistereitä sekä sähköpostilistoja. Aluepoliisijärjestelmä luo hyvän pohjan yhteistyöverkostolle.
3. **Tiedonkulun parantaminen.** Kehitetään alueelliseen tiedottamiseen liittyvää tiedonkulkua alueen lehtien, kotisivujen ja taloyhtiöiden kautta. Näin voidaan asukkaille jakaa tehokkaasti tietoa turvallisuutta lisäävistä toimenpiteistä.
4. **Alueiden ja asukkaiden vastuuttaminen.** Asukkaille selvitetään, miten toimitaan alueella toistuvissa ongelmatilanteissa. Asukkaille selvitetään myös yhteyskanavat, keneltä voi kysyä neuvoa ongelmatilanteissa ja kenelle voi kertoa siitä. Keskeistä vastuun siirtämisessä alueelle on pelisääntöjen selventäminen ja tiedonkulun protokollan laatiminen.
5. **Alueelliset turva- ja rikosanalyysit.** Tuotetaan asuinalueen turva- ja rikosanalyysit alueen osapuolien kanssa. Järjestetään keskustelutilaisuuksia, joissa arvioidaan tilannetta ja pohditaan ratkaisuideoita.
6. **Alueen rakenteellisten ongelmien tunnistaminen.** Ongelmat ja niitä tuottavat prosessit tunnistetaan yhteisissä analyyseissä ja analyysitulaisuuksissa esim. osallistuvan suunnittelun menetelmillä ja alueellista SWOT-analyysia (alueen vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat mukaan lukien myös ympäristömyrkyt yms.) käyttäen.

6.2.5 Ajoneuvoihin kohdistuvat rikokset

Helsingissä ajoneuvorikoksien eli automurtojen, luvattomien käyttöönottojen ja ajoneuvovarkauksien määrä on kaksinkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Suunta on noudattanut valtakunnallista kehitystä. Samalla kuitenkin rikosten rakenteessa on tapahtunut muutoksia. Ajoneuvorikokset ovat edelleen tyypillisesti nuorehkojen ikäluokkien tekemiä mutta tekojen taustalla vaikuttavat motiivit ovat muuttuneet.

1990-luvun puolivälissä oli rikoksenteekijöiden joukossa selvästi erotettava joukko nuoria, joille auton anastus ja sillä ajelu oli elämishakuista seikkailua. Tämän tyyppinen osa ajoneuvorikollisuudesta on nyt jäänyt suhteellisen vähäiseksi. Lukumääräisesti suurin osa ajoneuvorikoksista on kehittynyt ammat-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

ti- ja taparikollisuuden suuntaan. Suurimpana syynä rikoksiin on lisääntynyt huumausaineiden tarjonta ja käyttö. Ajoneuvorikosten motiiveina ovat tarve saada myytävää omaisuutta, tarve kuljettaa sitä rikospaikalta ostajille ja välittäjille sekä huumausaineiden hankkimiseen liittyvä liikkumistarve.

Ajoneuvorikollisuuteen liittyy huumausainerikollisuuden lisäksi myös muuta rikollisuutta, kuten asunto-, liike- ja työmaamurtoja, kätkemisrikoksia, väärennyksiä ja petoksia. Ajoneuvorikollisuus ei ole erillinen osa muusta rikollisuudesta vaan sillä on vahvat liittymät muihin rikoslajeihin, rikollisiin alakulttuurireihin ja nuorten syrjäytymiskehitykseen.

Ajoneuvoihin kohdistuneiden rikosten tekijöillä on yhteisiä piirteitä. Yksittäisiä tekijöitä tarkasteltaessa voidaan todeta, että rikosentekijän syrjäytymiskehitys on alkanut hyvin nuorena ja rikoshistoria tällaisella nuorella on kehittynyt asteittain vakavampien rikosten suuntaa nuoruusvuosien aikana. Tyypillinen anastaja on 17-25-vuotias mies, jolla on huume- tai alkoholi-ongelma. Hänellä ei ole ammattikoulutusta eikä työpaikkaa. Taustalla on rikkinäinen perhe sekä muita sosiaalisia ongelmia, joiden vuoksi hän on ollut lastenhuoltoviranomaistoimien kohteena, useissa tapauksissa huostaanotettuna.

Luvattomasti käyttöön otettujen ajoneuvojen ikä, merkki ja malli viittaavat siihen, että eräät yli kymmenen vuotta vanhat yleiset automerkit ovat erityisesti anastajien suosiossa. Noin puolet anastetuista ajoneuvoista on yli kymmenen vuotta vanhoja. Tällaisissa autoissa ei useimmiten ole minkäänlaisia ajonestolaitteita tai hälyttämiä. Niiden ovilukkojen avaaminen ja virtalukosta käynnistäminen on mahdollista autoon kuulumattomalla avaimella tai tiirikalla.

Työryhmän ehdotukset

- 1. Viranomaistoiminnassa tulee kiinnittää enemmän huomiota syrjäytymisriskin tunnistamiseen, nuorten päihteiden käytön ehkäisyyn ja mahdollisimman varhaiseen puuttumiseen rikoksilla oirehtivien nuorten käyttäytymisessä. Ajoneuvorikoksiin suuntautunut nuori tulee saattaa mukaan ohjattuun toimintaan, joka tukee hänen mielenkiintoansa autoja kohtaan mutta estää liukumisen rikollisten alakulttuurien pariin.**

Ajoneuvorikollisuus liittyy läheisesti nuorten päihteiden käyttöön ja rikolliseen elämäntapaan ja jo varhain alkaneeseen syrjäytymiseen yhteiskunnassa. Kaikkien niiden ennaltaehkäisevien keinojen, joilla syrjäytymistä voidaan estää, voidaan odottaa tehoavan ennaltaehkäisevästi myös ajoneuvorikoksiin. Helsingissä on useita satoja toistuvasti ajoneuvorikoksiin syyllistynyttä ja vain hyvin pieni osa näistä on kiinnostunut ainoastaan ajoneuvojen käytöstä ilman liittymiä muuhun rikollisuuteen.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Näiden tekijöiden tunnistaminen ja heidän ohjaaminen esim. autopajatoimintaan saattaa estää heidän liukumisensa ajoneuvorikoksiin. Ajoneuvorikosten aktiivisin tekijäjoukko koostuu muutamasta kymmenestä jo pitkään ajoneuvorikosten parissa toimineesta. Heidän suhteensa tehokas rikostutkinta pakkokeinoineen ja syytteesen saaminen sekä tuomion täytäntöönpano muodostavat tehokkaan keinon puuttua ajoneuvorikoksiin. Huumausainneiden käyttö ja siihen liittyvä rahan tarve ovat useimmiten ajoneuvorikosten taustalla. Huumeiden tarjonnan ja kysynnän vähentäminen vaikuttaa suoraan myös ajoneuvorikosten määrään.

- 2. Autojen omistajille ja haltijoille järjestetään tiedotuskampanjoita, joiden avulla muistutetaan teknisen suojauksen mahdollisuuksista ja että autoliikkeet sekä maahantuojat huomioivat autojen varustamisessa suomalaisen käyttöön myös rikostorjunnan.**

Suomen autokanta on vanhaa ja valtaosa liikenteessä olevista autoista on vailla tehokasta teknistä suojausta. Uudempaan kalustoon asennetut hälytyslaitteet ja ajonestolaitteet eivät kuitenkaan aina estä järjestelmän tuntevan rikollisen toimia. Toisaalta ajoneuvoissa säilytetään omaisuutta, joka houkuttelee anastuksiin ja valvomattomassa tilassa säilytettävä ajoneuvo on herkemmin rikoksen kohde.

- 3. Kaupungin tulee kaupunkisuunnittelussa, esim. kaavoitettaessa ja rakennuslupia myönnettäessä huomioida ajoneuvoturvallisuus mm. pysäköintialueiden ja ajoväylien sijoittelussa, rakennusten teknisen ja sosiaalisen valvonnan järjestämisessä, valaistuksessa ja autojen säilytyksessä laajemminkin.**

Ajoneuvoja anastetaan ja niihin murtaudutaan eniten paikoissa, joissa ajoneuvotiheys on suuri, ajoneuvot on pysäköity kadun varteen tai valvomattomalle pysäköintialueelle ja seutuun liittyy kaupungista ulos johtava pääväylä. Poliisin tutkimusten mukaan ravintolatiheys, tunnettujen huumeiden välityspaikkojen ja huumeiden käyttäjien asuinpaikat ja häiriökäyttäytymisen yleisyys korreloivat kasvaen ajoneuvorikosten määrän kanssa.

On odotettavissa, että vuosituhannen ensimmäisen vuosikymmenen lopulla tekninen kehitys ja ajoneuvokannan uusiutuminen vanhojen autojen poistuessa liikenteestä johtaa siihen, että autoja ei enää anasteta perinteisin menetelmin ja nuorille ominaisella spontaanilla tavalla. Lukitus- ja suojausjärjestelmien kehitys estää tiirikoinnit ja väärin avainten käytön. Anastetun auton löytyminen lisääntyy siihen sijoitetun paikannusjärjestelmän avulla.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

On varauduttava, että osa ajoneuvorikollisuudesta löytää uusia toteutumistapoja ja että osa näitä rikoksia tekevästä siirtyy kokonaan toisen tyyppisen rikollisuuden pariin. On todennäköistä, että osa näiden rikostyyppien tekijöistä liigautuu, ajoneuvojen ja niiden osien vienti ulkomaille lisääntyy ja että autoja anastetaan entistä enemmän ryöstämällä, kiristämällä, hankkimalla petosrikosten kautta sopivia avaimia ja väärenettyjä dokumentteja jne.

6.2.6 Yritys- ja työpaikkaturvallisuus

Työpaikkaturvallisuuden suhteen ei ole syytä tehdä eroa yrityksissä ja muissa yhteisöissä sijaitsevien työpaikkojen välillä. Turvallisuuteen kohdistuvat uhat ja niiden torjuntakeinot ovat hyvin pitkälti samat yhteisöstä riippumatta. Keskeistä on saada aikaan muutoksia asennetasolla ja sitä kautta motivoida koko työyhteisöä pohtimaan ja varautumaan turvallisuusasioihin jo ennakolta. Olennaista on myös työpaikan johdon sitoutuminen hankkeeseen. Työpaikan johdon tulee nähdä turvallinen työyhteisö kilpailuetuna.

Paikallisten viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyöllä voidaan tehostetusti ehkäistä rikollisuutta. Viranomaisyhteistyössä elinkeinoelämän ja julkisen vallan on huolehdittava, että yritystoiminnassa olevalla henkilöstöllä on tosiasiallinen mahdollisuus toimia rikollisuuden ehkäisystä ja turvallisuudesta annettujen ohjeiden mukaisesti. Lisäksi tulee hyödyntää paikallistason yhteistyöverkoston (poliisi, pelastuslaitos, sosiaaliviranomainen, koulu, seurakunta, nuorisotoimi, vakuutusala, asukasyhdistykset ym.) mahdollisuudet yritys- ja työpaikkaturvallisuuden kehittämisessä. Yritysrakentamisessa on otettava huomioon turvallisuutta edistävät ja rikollisuutta torjuvat ratkaisut.

Työryhmän ehdotukset

- 1. Työpaikkakohtaisen turvallisuussuunnitelman laatiminen.** Turvallisuussuunnitelmassa käydään läpi mahdolliset vaaratilanteet ja niihin liittyvät kehitysasiat ja tuotetaan selkeä ja lyhyt turvallisuusohje vaaratilanteita varten. Prosessiin tulee osallistua koko työyhteisön. Prosessi voi käynnistyä paitsi työpaikan johdon aloitteella myös hyödyntämällä luottamusmiehiä, yhdyshenkilöitä sekä työsuojelutoimikuntia. Ohjeen laatimiseksi tulee olla käytössä riittävä taustamateriaali. Materiaalia on mahdollista saada aluepoliisilta tai hänen välittämänään asiantuntijatietaoa myös internetistä.
- 2. Rikostorjuntasuunnitelmat.** Omaisuusrikollisuuden torjuntaa varten liikeyrityksissä laaditaan työpaikkakohtaiset rikostorjuntasuunnitelmat. Suunnitelmassa kartoitetaan työpaikkojen todelliset rikosriskit ja suojautumiskeinot sekä arvioidaan niiden toimi-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

vuus. Lisäksi valmennetaan työpaikkojen henkilökunta omakohtaiseen rikostorjuntaan.

- Koulutus.** Henkilökuntaan kohdistuvan väkivallan ja turvattomuuden tunteen torjunnassa varmistetaan koulutuksellisesti, että henkilökunta tuntee yrityksen turvallisuusohjeen ja rikostorjuntasuunnitelman, jokamiehen kiinniotto-oikeuden, henkilökohtaisen suojautumisen, pakenemisen, hälyttämisen ja avunsaannin sekä tapahtumien tallentamisjärjestelmän. Toimintatilannetta varten luodaan yhdessä paikallisen poliisiviranomaisen kanssa ohjeisto toimenpiderutiineiksi kiinniotettujen luontevasta jatkokäsittelystä. Henkilöstölle tiedotetaan mahdollisen uhriutumisasihen jälkeen saatavasta jälkihoidosta.

6.2.7 Kotouttaminen

Vuonna 1999 voimaan astunut laki maahanmuuttajien kotouttamisesta edellyttää, että kunta laatii yhteistyössä työvoimaviranomaisten ja KELAn kanssa maahanmuuttajille enintään kolmivuotisen kotouttamisohjelman, johon molemmat sitoutuvat. Kotouttamisohjelman tavoitteena on edesauttaa maahanmuuttajien sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan antamalla heille kielenopetuksen lisäksi tietoa yhteiskunnan mekanismeista ja pelisäännöistä sekä tukemalla heidän sopeutumistaan uuteen ympäristöön.

Uusi perusopetuslaki tuo oppivelvollisuuden piiriin myös maahanmuuttajalapsen ja nuoret. Maahanmuuttajat huomioidaan myös esiopetuksessa.

Maahanmuuttajilla on syrjäytymiseen liittyvien uhriutumisriskien lisäksi erityisenä rikosriskinä rasistisia piirteitä sisältävät rikokset. Eurooppalaisten selvitysten mukaan maahanmuuttajat syyllistyvät muita useammin rikoksiin. Tämän estäminen on haaste yhteiskunnassa. Kotouttaminen kohdistuu maahanmuuttajien lisäksi omiin kansalaisiin, jotka muuttavat muualta Helsinkiin.

Työryhmä ehdotukset

- Huolehditaan ja seurataan maahanmuuttajien kotouttamisohjelman tavoitteiden toteutumista** (Kh:n päätös 8.3.1999, kaupunginkanslian julkaisusarja A, kesäkuu 1999).
- Suvaitsevyyden edistäminen:** kaupungin työntekijöille laaditaan koulutusohjelma, koulutetaan omia kansalaisia vapaaehtoistyöntekijöinä kulttuuritulkeiksi
- Asennekasvatus:** muokataan mielipidettä niin, että erilaisuus koetaan luonnollisen asiana. Lisäksi huolehditaan myös niistä perheistä, jotka ovat tulleet maahan ennen kotouttamislain voi-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

maantuloa ja pyritään lähestymään myös niitä perheitä, joiden kohdalla on aikaisemmin epäonnistuttu.

6.2.8 Kotirauha

Kotirauhaan ja perheväkivaltaan liittyviä asioita säädellään eri laeissa. Poliisi tilastoi erikseen kotirauhan häiritsemisen ja rikkomisen aiheuttamat kotikäynnit. Tavallisin kotirauhan häiritseminen on tutun toistuvasti soittamat uhkailupuhelut ja kotirauhan rikkoo useimmiten entinen mies, joka ei kykene irtautumaan parisuhteesta ja tulee entiseen kotiinsa väkisin. Myös ns. huumeluukut, joista myydään huumeita, aiheuttavat rauhattomuutta ja tulevat nopeasti naapureiden ilmoitusten ansiosta poliisin tietoon. Kotirauhan häirintä- ja rikkomisen ovat asianomistajarikoksia.

Perheväkivallan tekijöistä n. 80 % on miehiä ja kohteena ovat vaimojen lisäksi lapset ja vanhukset. Joskus perheväkivaltatilanteessa molemmat puoliset ovat aggressiivisia. Perheväkivaltaa voidaan osaksi ehkäistä lähestymiskielloilla, joita on Helsingissä määrätty jo yli 600. Perheväkivallassa sekä henkisesti että fyysisessä on usein uhrilla heikoin asema, koska kynnys ilmoittaa läheisen tekemästä rikoksesta viranomaisille on korkea. Vanhuksilla ei monesti ole kehtään, jolle voisivat kertoa joutuneensa kotonaan väkivallan uhriksi. Tämä aiheuttaa suurta turvattomuuden tunnetta. Kun lapset ovat kotonaan väkivallan kohteena, ovat heidän avunsaantimahdollisuutensa usein kokonaan ympärillä olevien aikuisten valppauden ja toimintakyvyn varassa. Lapset ovat lojaaleja heitä väärinkohteleville aikuisille eivätkä juuri hae itse apua.

Taloyhtiöiden säännöistä ei löydy ohjeita, mitä naapuri voi tehdä epäillessään tai havaitessaan esimerkiksi lapsen pahoinpitelyä. Taloyhtiöiden asukkaat eivät ole sopineet toimintamalleista kohdatessaan erilaisia turvallisuutta vaarantavia tekijöitä. Asukkaan voi olla vaikea arvioida, miten tulisi toimia tai minne ottaa yhteyttä asiassa, joka saattaa perustua osaksi vain kuulopuheisiin, epäilyyn tai satunnaisiin havaintoihin. Taloyhtiöissä ei yleensä ole tuttua talonmiestä eikä naapureita tunneta kovin hyvin. Asukkaat ovat kuitenkin avainasemassa ongelman havaitsemisessa ja viranomaisten ja viranomaisten rooli painottuu vasta ongelmaa ratkaistaessa.

Viranomaiset (kouluissa, sosiaali- ja terveysasemilla, poliisissa jne.) eivät aina tunnista väkivallan mahdollisuutta ja arastelevat kysyä asiaa avuntarvitsijalta. Asian puheeksi ottaminen ja mahdollisimman varhainen tilanteeseen puuttuminen voi ehkäistä ongelman syvenemisen. Nykyisessä tilanteessa saattaa esimerkiksi kuulustelun ja sovitteluneuvottelun välillä kulua kuukausia tai lastensuojelun työntekijä saa tiedon kotihälytyksestä vasta pitkän ajan kuluksi. Naapurit saattavat joskus kertoa seurakunnan työntekijöille havainnoistaan ja epäilyksistään. Seurakunnan työntekijät haluaisivat kehittää yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Kirkkohallitus pohtii parhaillaan vaitiolovelvollisuuksien rajoja, kun kysymyksessä on esimerkiksi lapsen pahoinpitely.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Uhrin lisäksi myös pahoinpitelijä on avun tarpeessa. A-klinikalla on saatu myönteisiä kokemuksia esimerkiksi lastaan pahoinpidelleen isän suuresta helpotuksesta, kun asian vihdoin tuli julki, salailu loppui ja isä sai hoitoa. Kaupungin itäisessä suurpiirissä sosiaalityöntekijä ja poliisi menevät perheväkivaltaan liittyvän hälytyksen johdosta tehtävälle kotikäynnille yhdessä, jos perheessä on lapsia. Työkäytäntö on tuntunut toimivalta ja se tulisi ottaa käytännöksi muillakin alueilla. Lisäksi terveystoimi tulisi saada siihen mukaan.

Työryhmän ehdotukset

- 1. Kaupunki tekee internetiin kotisivun turvallisuudesta, johon asukkaat voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa. Sivusta tehdään tiedote, joka jaetaan koteihin.**
- 2. Taloyhtiöiden asukkaita kannustetaan sopimaan yhteisestä menettelystä, kun jokin asia huolestuttaa. Taloyhtiöt voisivat palata myös talonmies-järjestelmään tai he valitsisivat keskuudestaan luottohenkilön, jolla on tietoa tarjolla olevasta avusta. Asukkaat voisivat nimetä myös korttelikohtaisen luottomiehen.**
- 3. Viranomaiset sopivat perheväkivaltilanteissa menettelytapoista ja tiedonkulusta sidosryhmiensä kanssa. Toistuvasti kotirauharikoksia tai perheväkivaltaa tekeville henkilöille järjestetään hoito-ohjelma.**
- 4. Kaupungin, taloyhtiöiden ja yhteisöjen järjestysohjeisiin ja määräyksiin kirjataan ohjeita niin, että turvallisuudesta huolissaan olevat asukkaat saavat niistä tukea ja tietoa avunsaantimahdollisuuksista.**

Kalle Koskivirta

30.11.2000

7. YHTEENVETO HELSINGIN TURVALLISUUSSTRATEGIASTA

Yhteenvetona turvallisuusstrategiatyöryhmä esittää Helsingin turvallisuusstrategian keskeiset asiat.

Turvallisuus on yksi Helsingin keskeisistä arvoista. Sen mukaisesti turvallisuutta korostetaan kaupungin omien asukkaiden ja täällä työssä käyvien kannalta keskeisenä asiana. Kaupungin menestys matkailukohteena, kongressikaupunkina ja huippukokousten pitopaikkana tulevaisuudessa edellyttää vakavan rikollisuuden torjunnan ohella hyvän arkiturvallisuuden säilyttämistä. Helsinki panostaa toimenpiteisiin, jotka lisäävät turvallisuutta kaupungissa.

Turvallisuuden kehittäminen on eri tahojen yhteistyötä. Yksittäisillä toimijoilla on monia omia hankkeitaan, jotka ovat hyödyllisiä ja joita tulee tukea. Niiden välistä yhteistyötä parannetaan. Turvallisuuteen tähtäävässä toiminnassa korostetaan toimijatahojen poikkihallinnollista yhteistyötä. Sillä saavutetaan parempia tuloksia pienemmillä resursseilla. Viranomaiset verkottuvat niin, että asiakkaat ja kansalaiset kokevat viranomaisten työn hyvin koordinoituksi ja yhdensuuntaiseksi. Yhteistyö lähtee tiedonkulun parantamisesta.

Helsingissä korostetaan ennaltaehkäisevän työn merkitystä. Tämä koskee kaikkia toimijatahoja, mutta erityisesti ei perinteellisten turvallisuusviranomaisten työllä on ennaltaehkäisevässä mielessä suuri merkitys.

Helsingin turvallisuusstrategiassa painotetaan paikallistasolla tapahtuvan turvallisuustyön tärkeyttä. Esitetyt linjaukset tuovat tulosta vain toteutettuna käytännössä ja paikallistasolla. Asukasyhdistysten, kansalaisjärjestöjen, vanhempien jne. tahojen aktiivisuutta asuinalueillaan turvallisuuskysymyksissä tuetaan.

Arkiturvallisuudesta huolehditaan koko kaupungin alueella. Toimenpiteiden painopiste on alussa ydinkeskustan alueella, joka on Helsingin käyntikortti Suomelle ja ulkomaille.

Huumeiden vastaiseen työhön keskitetään voimavaroja. Huumeiden aiheuttamat ongelmat mm. rikollisuutena ovat hälyttävässä kasvussa. Helsingissä on mahdollisuus vaikuttaa huumeiden leviämiseen, joten turvallisuusstrategiassa painotetaan huumeiden vastaisen työn merkitystä.

Turvallisuus on kaupungin kilpailukyvyllä ja investoinneille sekä koti- että ulkomailta ensiarvoinen, kun on kyse alueelle tulevista investoinneista sekä näin syntyvistä uusista työpaikoista.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

Maan hallinnollisena keskuksena Helsingin turvallisuus heijastuu koko maahan, joten Helsingin turvallisuusstrategialla on myös valtakunnallista merkitystä.

HELSINGIN KAUPUNGINKANSLIA

HELSINGIN
TURVALLISUUSSTRATEGIA

LIITTEET

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITTEET 1-3

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

SUUNNITTELUSEKTOREIDEN NÄKÖKULMAT

Suunnittelu aloitettiin siten, että työryhmä jakoi turvallisuuteen ja rikoksen-
torjuntaan liittyvän alueen neljään osioon:

1. Ilkivalta, joka sisälsi rikkomiset, töhryt ym. ilmiöt,
2. Pelko, jota koetaan kadulla liikuttaessa, kotona ja perheissä,
3. Päihdeasia, joka sisälsi alkoholin ja huumeiden käytön ja
4. Rikokset, joilla tarkoitettiin pahoinpitelyjä, ryöstöjä ja varkauksia ym. ns. ”arkipäivän” rikoksia. Kova ammattirikollisuus, murhat sekä laajat talousrikokset jätettiin tarkastelun ulkopuolelle.

Ryhmää pyydettiin selvittämään, mitä turvallisuustarpeita jäsenet näkivät eri alueilla ja miten ryhmän jäsenen edustama hallintokunta voisi olla mukana tekemässä kaupunkia turvallisemmaksi. Samoin pyydettiin selvittämään, mitkä olisivat yhteistyön muodot tulevaisuudessa turvallisuusstrategian päämäärien saavuttamiseksi.

Seuraavassa esitetään turvallisuustyöryhmän jäsenten edustamien tahojen näkemykset. Tilan säästämiseksi ja toiston välttämiseksi esityksiä on lyhennetty ja niistä on poimittu keskeiset teemat, jotka ilmentävät asianosaisen tahon intressejä kaupungin turvallisuuteen ja rikosentorjuntaan.

1. Kaupunki

Kaupunkisuunnitteluviraston näkökulma

Esityksessään virasto mainitsee kaavoituksesta ja turvallisuudesta, että yleispiirteisen ja tarkemman asteisen kaavoituksen ytimessä on fyysisen kaupungin rakentamisen suunnittelu ja ohjaaminen. Kaavoituksessa tehdyillä ratkaisuilla on suhteellisen vähän vaikutusta siihen, missä määrin kaupunkilaiset joutuvat eriasteisen väkivallan tai muun rikollisuuden kohteiksi. Kaavalliset ratkaisut eivät sinällään lisää tai vähennä rikollisuutta.

Väkivalta ja muu rikollisuus ovat kulttuurisen ja sosiaalisen kaupungin ilmiöitä. Rikollinen toiminta ei ole sosiaalisen toiminnan vastakohta vaan sosiaalisten erojen dynamiikasta kumpuavaa. Kaupungissa ihmisten lukuisat ja tiheät kohtaamiset ovat sosiaalista kanssakäymistä, josta pieni osa kehittyy väkivaltaiseksi ja josta rikolliset urat saavat alkunsa.

Fyysinen kaupunkisuunnittelu ei ole Helsingissä pelkästään laillisten rakennuspaikkojen rationaalista ja tehokasta tuottamista vaan se sisältää myös kulttuurisen ulottuvuuden. Kaupunkisuunnitteluviraston tehtävänä on sen toiminta-ajatuksen mukaisesti ohjata rakentamista ja luoda perusta Helsingin kehittämiseksi toimivana, terveenä ja kauniina kaupunkina.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Strategiaa laadittaessa on tärkeää tehdä selvä ero kahden ulottuvuuden suhteen: faktinen turvallisuus ja koettu turvallisuus (pelot ja mielikuvat). Vaikutettaessa edelliseen ei välttämättä edistetä jälkimmäistä. Keskittymällä jälkimmäiseen voidaan vaikuttaa edelliseen, koska mielikuviin ja pelkoa aiheuttaviin asioihin liittyvät keinot voivat vaikuttaa faktista turvallisuutta lisäävästi. Kantavana ajatuksena tulisi olla Helsingin maine turvallisena kaupunkina ja kaupunkipelkojen kasvun estäminen. Ohjelman tulisi osua niihin trendeihin ja sosiaalisiin epäkohtiin, joita on syntymässä sivutuotteena, kun Helsinki on sopeutumassa uuteen kansainväliseen kanssakäymiseen. Sosiaalisen pääoman kartuttaminen on kaupungin elinvoimaisuuden ehto.

Virasto esittää kuusi kohtaa, jotka vaikuttavat turvallisuuteen

1. Lisätään kaupunkiympäristöjen visuaalista erilaisuutta ja otetaan yksilölliset erot huomioon uusia kaupunginosia rakennettaessa. Hyvä ja haluttava kaupunkiympäristö pitää yllä positiivista elämän pohjavirettä uusia kaupunginosia suunniteltaessa ja rakennettaessa vältetään aluerakentamiselle ominaista massatuotantoa.
2. Laitospaikkojen vähentäminen on johtanut mieleltään häiriintyneiden lisääntymiseen katukuvassa toimien siten pelon ja vaaran merkinä. Myös tosiasiallinen turvallisuusriski on näin kasvanut. Häiriintyneiden ihmisten ennalta-arvaamattomat ja selittämättömät teot herättävät erityistä pelkoa.
3. Yleisillä paikoilla huumausaineiden vaikutuksen alaisina kulkevat toimivat pelon merkinä. Huumausaineiden käyttäjien tiedetään olevan arvaamattomia. Huumausaineiden käytön lisääntyessä lisääntyy myös riski ryöstöihin ja muihin omaisuusrikoksiin.
4. Poliisitoiminnan kehittäminen siten, että poliisi voisi toimia entistä paremmin lähellä ihmistä ja niissä kohteissa, joissa ihmisetkin liikkuvat.
5. Käytetään teknologiaan perustuvia järjestelmiä siten, ettei niistä aiheudu tarpeettomasti turvattomuuden tunnetta ja toimi siten pelon merkinä.
6. Koulu- ja muussa kasvatuksessa pyritään erilaisia toimintatapoja hyväksi käyttäen ehkäisemään sääntökielteisten ajatusten leviäminen sekä vaikuttaminen nuorten käyttäytymiseen siten, että esimerkiksi koulukiusaamistapauksilta vältyttäisiin.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Kulttuuriasiainkeskuksen näkökulma

Kulttuuriasiainkeskuksen turvallisuusstrateginen näkökulma sivuaa viittä kokonaisuutta

1. Kulttuuritapahtumat: Kaupunkilaisten osallistuminen ja sitouttaminen tapahtumien järjestelyihin, jolloin tapahtumat ja yleisö ovat osittain samaa väkeä, ehkäisivät häiriökäyttäytymistä. Tällaisina esimerkkeinä voidaan nähdä taidekasvatusprojektit, joissa taidelaitos ja koulu tekevät yhdessä projektiin liittyvät valmistelut ja muut tapahtumaan liittyvät työt. Näitä projekteja varten on keskuksen budjetissa määrärahat. Se, että tapahtuma on ”meidän juttu” ei kuitenkaan välttämättä ole häiriöttömyyden taakeena. Esim. vuonna 1995 Suomen voitettua jääkiekkomestaruuden mm. Esplanadin puistossa rikottiin kalusteita ja esiintymislavan ikkunoita. Toisaalta esim. Lepakossa ei tapahtunut ilkivaltaa ja Kaivopuistossa kesällä sunnuntai-iltapäivisin järjestetyt konsertit ovat sujuneet rauhallisesti. Kulttuuriasiainkeskukseen on perustettu kaupunkikulttuuriyksikkö asukkaiden omaehtoisen kulttuuritoiminnan edistämiseksi.
2. Taidekasvatus: - Visuaalinen kasvatus herkistää huomaamaan ympäristöilmiöt, jotka voivat olla myös negatiivisia luonteeltaan. Lasten taidekasvatus on määrällisesti laajentunut Annantalosta myös aluekeskuksiin. Keskus tukee taidekouluja sekä suoraan että koulujen välityksellä. Lukukeskukselle on annettu määrärahaa kirjailijavierailujen järjestämiseksi kouluihin alueilla. Myönteiset taidekokemukset kasvattavat myönteistä maailmankuvaa. Taidekasvatus on osa kulttuurikasvatusta ja tarkoituksena on antaa ainakin yksi taidekurssi jokaiselle alakouluikäiselle.
3. Ympäristön kehittäminen: - Itähelsinkiläistä ympäristöä pyrittiin kohentamaan Valoa idästä -projektilla, joka sisälsi ympäristötaideteoksia ja valokuvanäyttelyä. Ne opettivat näkemään kaupunkikuvan keskeneräiset ja rumat piirteet. Tämän tyyppisiä projektialoitteita on toivottu lisää. Harakan saari on ympäristökeskuksen ja kulttuuriasiainkeskuksen yhteishanke. Kulttuurikaupunkisäätiö ja kaupungin taidemuseo koristavat eräitä sisääntuloteitä ympäristötaideteoksilla. Ympäristön kehittäminen sellaiseksi, että se vastaa kaupunkilaisten kulttuuri- ja taidetarpeisiin myös arkiympäristössä, on eräs tavoite.
4. Kansainvälisyys, kotouttaminen: - kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa luo yhteyksiä maahanmuuttajien ja helsinkiläisten välille. Caisan kävijöinä on yliopisto-opiskelijoista päiväkotii-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

ikäisiin. Erityisen merkittävää on, että noin puolet Caisan kävijöistä on kantasuomalaisia.

5. Ilkivalta, pelko: - Keskuksen henkilökunnalle toivotaan järjestyksenpitoasioiden koulutusta. Asiansa osaava ja hallitseva henkilökunta rauhoittaa jo läsnäolollaan toimintaympäristöä ja luo osaltaan viihtyvyyttä kaupunkiin.

Liikuntatoimen näkökulma

Liikuntatoimen toiminta-ajatuksena on helsinkiläisten elämisen laadun ja toimintakyvyn parantaminen liikunnan keinoin. Vuoden 1999 alussa voimaan tulleen liikuntalain mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle seuraavasti:

1. kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa
2. tukemalla kansalaistoimintaa
3. tarjoamalla liikuntapaikkoja
4. tarvittaessa järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon erityisryhmät

Lähimmät yhteistyötahot ovat vapaaehtoisjärjestöjen kuten urheiluseurojen lisäksi opetustoimi, nuorisotoimi, kulttuuritoimi, sosiaali- ja terveystoimi sekä työvoima- ja rakennusviranomaiset. Pääkaupunkiseudulla tehdään yhteistyössä useita hankkeita etenkin eri kuntien ulkoilualueilla.

Kansalaistoiminnan tukeminen on eräs tehtävä. Kansalaistoiminnassa aikuiset harrastavat liikuntaa etupäässä omatoimisesti. Kaupunki tarjoaa tätä toimintaa palvelevat perusliikuntapaikat ja ulkoilualueet. Helsingissä on noin 600 urheiluseuraa. Liikuntatoimi myöntää vuosittain toiminta- tai vuokra-avustusta noin 350 seuralle. Myönnettävän tuen tärkein kriteeri on seuran lapsille tai nuorille järjestämä toiminta. Liikuntatoimen tulee jatkossa avustustoiminnassaan panostaa erityisesti nuorten toiminnan tukemiseen. Liikunta tarjoaa nuorille mahdollisuuden kehittää itseään ja kokea onnistumista.

Liikuntapaikkoja rakentamalla voidaan vaikuttaa turvallisuuteen usealla tavalla. Liikuntapaikkojen rakentaminen lisää alueen harrastusmahdollisuuksia ja tarjoaa siten vaihtoehtoja ei-sosiaaliselle käyttäytymiselle. Liikuntapaikat vaikuttavat myös alueen sosiaaliseen kontrolliin, kun liikunnan harrastajat liikkuvat liikuntapaikkojen läheisyydessä.

Liikuntapaikkojen rakentaminen vaikuttaa myös alueen vetovoimaisuuteen ja sosiaaliseen rakenteeseen. Hyviä liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksia pidetään julkisten liikenneyhteyksien ja alueen rauhallisuuden jälkeen seuraavaksi tärkeimpinä asuinalueen valinnassa.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Jo valmiiden liikuntapaikkojen kunnossapito ja valvonta on turvallisuuden kannalta merkittävä. Räsistyneisiin paikkoihin pesiytyy helposti epäsosiaalista ainesta. Puistoissa ja ulkoilualueilla olevien kevyen liikenteen väylien ja muiden kuntoreittien jatkuva huolto ja valaistuksen kunnossapito koetaan kuntalaisten kannalta merkittäväksi turvallisuustekijäksi.

Liikuntatoiminnassa ohjatun liikunnan ja lähiöliikunnan avulla tasapainotetaan eri kohderyhmien mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa. Liikunnan avulla syrjäytymisvaarassa olevia voidaan innostaa ja aktivoida osallistumaan sosiaaliseen vapaaehtoistoimintaan. Maahanmuuttajien ja uusien kulttuurien sopeuttamista ja kotouttamista voidaan helpottaa tarjoamalla aktiivista toimintaa ja antamalla mahdollisuuksia uusiin kontakteihin.

Nuorisoasiainkeskuksen näkökulma

Turvallisuusstrategisen työryhmän tehtävään kuuluvat ilmiöt (ilkivalta, pelko, päihteet, rikokset) liittyvät enimmäkseen sellaisten nuorten vapaa-ajanviettoon, joilla on vaikea perhetausta ja selviytymisvaikeuksia koulussa. Tällaisille nuorille on ominaista liittyminen pienryhmiksi, jengeiksi, jotka hakevat identiteettiä ja mielekkyyttä elämäänsä ympäristöä tuhoavalla käyttäytymisellä. Koulupinnaus, rikosten tekeminen ja lisääntyvä päihteiden käyttö muodostuvat tällaisten nuorten ajanviettomalleiksi. Heidän tekemiään on yleensä suuri osa havaituista nuorten tekemistä rikoksista.

Näiden nuorten perusongelmana on liian kauan jatkunut etääntyminen perheen ja koulun vaikutuspiiristä sekä tähän liittyvä yleinen aikuis- ja yhteiskuntavastaisuus sekä hyvin kielteinen minäkäsitys.

Aikaisemmin tällaisiin ongelmiin ajautuneita nuoria autettiin nuorisoasiainkeskuksen omilla kohdennetuilla projekteilla. Nuorisotyön mahdollisuudet ovat yhteistyön aikaansaamisessa koulun, vanhempien ja nuorten lähiympäristön kesken. Viime vuosina on pystytty tiivistämään yhteistyötä niin, että nykyistä kohdennettua työtä toteutetaan yleensä yhteishankkeina, jolloin mukana on laajalti viranomaisia ja yhteisöjä. Yhteistyön painopistettä on kohdistettu enemmän ennaltaehkäisevään työhön.

Nuorisoasiainkeskus haluaa korostaa, että turvallisuusstrategiaa on tarkasteltava myös lasten ja nuorten näkökulmasta. Turvallinen kasvuympäristö on tärkeä tekijä lasten ja nuorten kehityksessä. Lasten ja nuorten turvattomuutta aiheuttaa se, että heidän ympäriltään puuttuu tiukka mutta lämmin aikuisten yhteisö, joka valvoisi ja puuttuisi lasten ja nuorten tekemisiä osana normaalia jokapäiväistä elämää. Tästä seuraa lapselle liian suuri määrä valvomatonta vapaa-aikaa, jonka seurauksena alkaa esiintyä lasten ja nuorten keskinäistä väkivaltaa, koulukiusaamista ja kielteisiä leimautumisprosesseja. Monet lapset ja nuoret ajautuvat vaikeutuviin ongelmiin valvonnan ja huolenpidon puuttumisen takia.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Kasvatusvastuu kuuluu vanhemmille. Viranomaisjärjestelmä alkaa toimia vasta, kun ongelmia ilmaantuu ja silloinkin useimmiten vasta sitten, kun ongelmakäyttäytyminen on edennyt niin pitkälle, että ongelmiin puuttumisen keinot ovat vähäiset. Tällaisesta tilanteesta tulee päästä sellaiseen tilanteeseen, missä aikuiset yhteisvoimin luovat turvalliset kasvuolosuhteet lapsille ja nuorille.

Ajankohtainen haaste on saada aikaan tiiviimpää yhteistyötä vanhempien, opettajien sekä sosiaali- ja terveysviranomaisten välille tavoitteena riittävän huolenpidon turvaaminen ja tätä varten järjestelyjen luominen lähialueetasolla. Varhaisen puuttumisen strategia edellyttää että

- nuorten huolenpidon kannalta välttämättömiin palveluihin on resursoitu riittävästi ja
- vanhempien ja eri ammattikasvattajien välille luodaan tasavertaisuuteen ja keskinäiseen luottamukseen perustuvat yhteistyön käytännön kanavat.

Nuorisoasiainkeskus on jo käytännössä toiminut seuraavasti:

Yhteistyön tehostaminen: - Menetelminä ovat olleet koulujen vanhempainiltojen keskustelutilaisuudet sekä tapauskohtaisesti neuvottelut eri osapuolien kanssa toimintastrategioiden laatimiseksi.

Helsingin alueilla toimii virkamiestyöryhmiä, joissa on kehitetty erilaisia asioihin puuttumisen malleja ilkeiden ja päihdeongelmien rajoittamiseksi. Kaikissa lähestymistavoissa on painotettu varhaisen asioihin puuttumisen merkitystä ongelmien ratkaisuisissa.

Asennekasvatus: - Nuorisotalojen peruseriaatteena on päihteettömyys, joka merkitsee sitä, että päihteiden vaikutuksen alaisena ei nuorisotalossa voi osallistua toimintaan. Näiden sääntöjen perusteella joudutaan toimipaikoissa jatkuvasti keskustelemaan nuorten kanssa päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä terveys-, ym. riskeistä.

Yksilökohtainen ohjaus: - Yksilökohtaisella ohjauksella tarkoitetaan nuoren elämän tilanteen kartoittamista, hänen läheistensä ja viranomaisten kanssa neuvottelemista sekä parhaan vaihtoehdon rakentamista nuoren elämän hallinnan parantamiseksi. Yhtenä vaihtoehtona on hoitoon ohjaus. Ratkaisuihin päädytään aina yhteistyössä nuoren lähipiirin kanssa.

Projektityömenetelmä: - Nuorisotyön keskeisiä menetelmiä ovat olleet erilaiset kohdennetut projektit. Projekteja on toteutettu yhteistyössä lastensuojeluviran-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

omaisten sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Vuoden 1999 lopussa oli käynnissä yhteensä 23 erilaista nuorisotyöhön liittyvää projektia.

Tulevaisuuden projekteja: Vuoden 1999 aikana nuorisoasiainkeskus on antanut kaupunginhallitukselle selvityksen Helsingin huumestrategiaan liittyvien ehdotusten toteuttamisesta (2.3.1999), lisäksi se on antanut lausunnon kansallisesta rikosentorjuntaohjelmasta (2.11.1999) ja tehnyt graffitilinjauksen luonnoksen, joka on sekä kannanotto että selvitys. Siinä ilmenee viraston kanta ja suhtautuminen ko. toimintaan (8.11.1999). Seuraavat turvallisuusstrategiaan liittyvät toimenpiteet on tarkoitus tehdä lähitulevaisuudessa:

1. Nuoret ja katurauha projektissa on nuorisoasiainkeskus sitoutunut olemaan mukana yhdessä poliisin, Aseman lapset ry:n, Klari Helsingin ja vapaaehtoisten kanssa. Projekti alkoi 3.12.1999 ja jatkuu kesäkuuhun vuonna 2000.
2. Nuorisotalojen viikonlopputoiminnan kehittäminen vaihtoehtona päihdekäyttäytymiselle. Mukana on jokainen tulosityksikkö laatimiensa suunnitelmien mukaisesti.
3. Graffitilinjauksen luonnoksesta tehdään toimenpideohjelma valmistuu vuoden 2000 alkupuolella ja jolloin aloitetaan toimenpiteet kentällä.
4. Syrjäytymisen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä jatketaan ja uusia työmuotoja kehitetään sekä etsitään uusia, kohdennettuja poikkiallisia yhteistyömalleja.
5. Nuorisoasiainkeskuksen toiminnan piirissä olevien maahanmuuttajien kotouttamistoimenpiteet nuorisotaloilla erityisesti otetaan huomioon lapset ja nuoret.
6. Jatketaan ennaltaehkäisevää alueellista nuorisotyötä nuorisotaloissa.

Opetusviraston näkökulma

Virasto on mukana monissa hankkeissa, jotka liittyvät turvallisuusstrategian osa-alueisiin. Suuri osa oppilaitoksista tekee yhteistyötä alueensa tai lähiönsä sidosryhmien kanssa. Erilaisia projekteja on runsaasti. Yhteistyö poliisin kanssa on perinteistä ja laaja-alaista. Pelkoon liittyen virastolla on vanhemmuuden tukemiseen liittyviä toimia samoin koulukohtaisia projekteja sekä yhteistyötä lähiöissä ja alueilla. ”Terve ja turvallinen kaupunki” - lähiprojekti on toiminut jo jonkin aikaa. Oppilashuollon tarjoamat palvelut ja niiden merkitys on kasvanut ja yhteistyötä tehdään paljon sosiaaliviraston, terveystieteiden ja eri järjestöjen kanssa.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Päihdeasioissa opetustoimella on voimakas ennaltaehkäisyä ja valistusta korostava tehtävä. Terveyskasvatus kuuluu opetussuunnitelmiin. Opetustoimi on mukana huumestrategiatyöryhmässä.

Rikoksantorjunta on osa koulujen kasvatustyötä. Perusopetuslaissa säädetään, että jokaiselle on taattava turvallinen oppimisympäristö. Lähtökohtana ovat koulun yleiset eettiset ja kasvatukselliset perustavoitteet ja arvot. Virasto osallistuu moniin projekteihin. Koulukiusaamisessa painopiste on ennaltaehkäisevissä ohjelmissa ja konkreettisessa neuvonnassa. Henkilökuntaan kohdistuva väkivalta on tutkimusten ja selvitysten kohteena samoin siihen liittyvä toimenpideohjelma, johon liittyy laaja kartoitus- ja seurantaohjelma.

Opetusvirasto esittää tiivistelmänä seuraavat asiayhteyteen liittyvät toimintaperiaatteet:

1. Edellä lueteltuja toimintatapoja tulee vahvistaa pikemminkin kuin pyrkiä liiaksi laajentamaan.
2. Alueellinen toiminta on edelleen painopistealueena. Yhteistoimintaa kaikilla viranomaistahoilla tehostetaan, myös kolmannen sektorin kanssa.
3. Kaikki kantavat vastuuta – periaatteen vahvistamista tuetaan.
4. Väkivaltututkimus käynnistää projektin noin viidessä oppilaitoksessa päämääränä henkilökunnan turvallisuuden lisääminen.
5. Opetustoimi on omasta näkökulmasta katsoen varustautunut hyvin nykyaktiiviteeteilla ja rakenteidensa avulla kehittämään turvallisuutta tukevia toimia Helsingissä.

Sosiaaliviraston näkökulma

Viraston tavoitteena on kuntalaisten lähiympäristössään kokeman turvallisuuden lisääminen. Näkökulman avulla tuodaan esiin vaikuttamisen ja yhteistyön toimintaideat. Toimenpiteissä painottuvat nuorten ilkeiden ehkäisy ja päihdeiden käytön vähentäminen sekä asukastoiminnan tukeminen lähiyhteisöjen vahvistamiseksi.

Varhaisen puuttumisen idea: - Varhaisen puuttumisen mallissa ideana on aloittaa ehkäisevä toiminta heti, kun ongelmat ensi kertaa ilmestyvät. Toiminnallisesti tilanteisiin puututaan heti, kun häiriöoireet ovat näkyvissä. Näin esitetään tilanteen kehittyminen sellaiseksi, ettei sille enää ole löydettävissä ratkaisua. Päivähoidossa, koululaisten iltapäivähoidossa ja kouluissa kiinnitetään erityistä huomiota lasten vuorovaikutukseen ja kiusaamistilanteiden käsitte-

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

miseen. Lisäksi tavoitteena on ns. sosiaalitalonmiesten saaminen vanhusten ja vammaisten palvelutaloihin ja muutoinkin talonmiestoiminnan mahdollistaminen uudelleen.

Yhteistyön verkottumisen idea: - Viranomaisyhteistyötä verkotetaan suurpiirien, peruspiirien ja kaupunginosien tasolla. Yhteistyötä kehitetään poliisitoimen, kulttuuritoimen, liikuntatoimen, nuorisotoimen, opetustoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä seurakuntien/kirkon kesken niin, että asioihin voidaan vaikuttaa monelta taholta samanaikaisesti. Verkottumisen edellytyksenä on selkeä toiminnallinen vastuunjako alueittain ja kenttätyössä.

Esimerkkinä viranomaisyhteistyöstä ovat alueelliset Klaari Helsinki –ohjausryhmät. Myös alueellinen sosiaalityö toimii lähiyhteisöjen vahvistamiseksi ja tiedonkulun parantamiseksi viranomaisten välillä siten, että päällekkäisiä toimintoja vältetään. Lisäksi suuri osa sosiaalitoimen asiakasperheistä on ns. moniasiakkuusperheitä eli perheet ovat samanaikaisesti usean viranomaisen ja auttajan asiakkaina.

Kantavan vaihtoehdon idea: - Kun lapsessa tai nuorella havaitaan ensimmäiset häiriökäyttäytymisen oireet esim. neuvolassa, päivähoitossa tai koulun alasteella, kohdistetaan viranomaisten yhteistyönä toimenpiteet häiriökäyttäytymisen ryhmään. Oirehtiville nuorille tarjotaan päihteisiin ja epäsosiaaliseen käyttäytymiseen vaihtoehtoja. Vaihtoehtoina voivat olla mm. erilaiset työprojektit, harrastusmahdollisuudet, muiden kokemusten ja elämysten mahdollistaminen ja toimenpiteiden oikea-aikainen kohdentaminen. Nuorten osallistuminen toimintaan tekemällä lisää vastuullisuutta.

Ennaltaehkäisevän työn idea: - Ennaltaehkäisevässä työssä tulisi korostaa viranomaisten ja perheiden vuorovaikutusta siten, että vanhemmuutta voidaan tukea ja samalla korostaa vanhempien vastuuta. Vastuun vahvistamiseksi järjestetään yhteistyöhankkeita ja luodaan vanhemmuutta tukeva välittämisen kulttuuri. Asioita ei jätetä selvittämättä vaan häiriökäyttäytymiseen puututaan heti yhdessä vanhempien kanssa neuvotellen ja menettelytavoista sopien. Ennaltaehkäisevään työhön tulee panostaa nykyistä enemmän.

2. Asukasyhdistykset

Asukasyhdistykset painottavat asuinalueen turvallisuuden kehittämistä osana turvallisuusstrategiaa. Menetelmänä on eri alueiden ongelmaprofiilien tunnistaminen, ongelmien riippuvuuksien ja kehittymisen mallintaminen sekä kuhunkin ongelmatyyppiin vakioratkaisuprosessin kehittäminen yhdessä viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Ongelmaprofiileiksi mainitaan nuorisojengit, jotka ottavat autoja luvattomasti käyttöönsä, tekevät kellarimurtoja, töhrivät ja tekevät muuta ilkivaltaa. Samoin huumeiden käyttö ja siihen liittyvä huumeiden myynti sekä käytön rahoitus varkauksien ja murtojen avulla.. Yksi profiili

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

on tiettyihin ihmisryhmiin kuten vanhuksiin kohdistuvat rikokset. Perheväkivalta on oma kokonaisuutensa.

Rikollisuuden ja ilkevallan vaikutus yrittäjyyteen ja alueen taantumiseen tulee estää. Keinoina ovat yrittäjäkyselyt ja vanhoista ostoskeskuksista saatujen kokemusten huomioonottaminen. Ongelmallisten alueiden fyysisen ympäristön kehittäminen vaatii, että tiedostetaan ongelmien ja ympäristön yhteys ja kehitetään ratkaisut tältä pohjalta

Rakennusviraston Stop Töhryille -projektin kokemukset tulee hyödyntää. Tämä edellyttää töhrimiseen vaikuttavien tekijöiden mallintamista, toiminnan osa-alueiden määrittämistä, tiedotusstrategian sekä töhryjen poiston ja valvonnan kehittämistä ja valvontaa alueilla. Kokemusten mukaan töhryt ovat vähentyneet sellaisilla alueilla, joissa niitä on tehokkaasti poistettu. Usko ongelman poistumiseen kasvaa ja sitä kautta asukkaiden kontrolli vahvistuu. Tehokkaan toiminnan vaikutus heijastuu myös rikosten määrään.

Alueiden kehittämiseksi tarvitaan ennaltaehkäisevät toimintamallit. Toiminnan kehittämisvastuu on sosiaali- ja terveystieteillä ja toiminnan kohderyhmiä ovat lapset, nuoret ja perheet. Kun alueilla tehostetaan yhteistoimintaa viranomaisten ja muiden tahojen kanssa etsimällä ongelmien ratkaisut ja yhteiset toimintamallit, saadaan näkökulma ongelmien ennaltaehkäisyyn.

Asuinalueiden turvallisuuden kannalta keskeistä on aluepoliisitoiminnan kehittäminen. Aluepoliisitoiminnassa yhteydenottokynnys madaltuu, poliisi tulee tutuksi ja saa kasvot. Tämän edistämiseksi voidaan hyödyntää paikallisia lehtiä sekä asukastoimintaa. Yhteydenottotavasta ja tiedonkulusta tulee antaa ohjeet taloyhtiöille ja asukkaille. Poliisi voi opastaa murto- ja varkauksen tekemisessä. Painopiste kesällä on asuntomurroissa, syksyllä autovarkauksissa, keväällä graffiteissa. Poliisilta saa ohjeita myös arvotavaroitten säilytyksestä ja tilastoituja tietoja riskitilanteista.

Kasvot saanut aluepoliisi helpottaa asukkaiden yhteydenottoa poliisiin ongelmatilanteissa. Rikosilmoitusten tekeminen saattaa jäädä aikeeksi, jos ilmoituskynnys on korkea.

3. Helsingin kauppakamari

Kauppakamari oli mukana vuonna 1995 Poliisiopiston ja Turun Yliopiston tekemässä tutkimuksessa, jossa selvitettiin kyselytutkimuksella yrityksiin kohdistunutta rikollisuutta. Kysely kohdistettiin noin 5.000 kauppakamarien jäsenyritykseen Helsingin seudulla, vastausprosentti oli 30 . Yleisimmin yrityksiin kohdistui murtoja, vandalismia ja ajoneuvovarkauksia. Suurimmat rikosriski-indeksit olivat vähittäiskaupassa, moottoriajoneuvojen kaupassa sekä majoitus- ja ravitsemusalalla.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Kauppakamari katsoo, että turvallisuutta parantaisi suojaustason riskikartoitus, turvallisuuteen liittyvä koulutus sekä tiedotus.

Hyvä suojaustaso vähentää rikosten tekomahdollisuuksia ja alentaa siten rikollisuutta. Kauppakamari toteaa, että erittäin harva yritys on tehnyt riskikartoituksia. Vielä harvempi on tehnyt niitä säännöllisesti. Esimerkiksi tietyllä alueella toimivat yritykset voisivat tehdä yhteistyötä riskikartoitusten osalta alueen lähipoliisin kanssa. Lähipoliisi tuntee alueen rikollisuuden luonteen ja pystyy näin esittämään kustannustehokkaita ratkaisuja turvallisuustason parantamiseen. Ensivaiheen pilottikokeiluna voisi yhteistyötä kokeilla 2-3 erilaisella alueella.

Helsingin kauppakamari on silloin tällöin järjestänyt jäsenyrityksille turvallisuusalan koulutustilaisuuksia. Kauppakamari ehdottaa, että seuraavissa tilaisuuksissa voisi olla mukana poliisilaitoksen edustaja esimerkiksi tuomassa esille tietyn maantieteellisen alueen tai toimialan turvallisuustarpeita poliisin näkökulmasta. Yleiseen turvallisuuteen liittyen myös kaupungin valmiusjohdon edustaja voisi kertoa yritysten osalta poikkeusoloihin valmistautumisesta. Henkilökunnan koulutusta ja valmiutta tulee lisätä. Asukasyhdistysten ja kunnan hallintokuntien keskustelukanavia tulee käyttää hyväksi.

4. Kirkko

Kaikki seurakunnalliset työmuodot pyrkivät omalta osaltaan lisäämään turvallisuuden tunnetta. Seurakunnat pyrkivät korostamaan kasvatuksen ja kodin arvoja osana turvallista ja hyvää elämää. Kodin ja perheen hyväksi tehty työ pyrkii lisäämään yhteisyyttä ja poistamaan yksinäisyyttä. Erityisnuorisotyön toimintamuotoina ovat erityisen työkeskuksen (Snellu) päivystystoiminta, kenttätyö, palveluoperaatio Saapas, prostituutiotyö, kriminaalityö ja yhteistyö eri viranomaisten kanssa. Syrjäytymisen ehkäisy kuuluu myös nuorisotyön keskeisiin tavoitteisiin.

Oppilaitoksissa tehtävän työn piiriin kuuluu peruskouluissa ja lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa tehtävä seurakuntatyö sekä oppilaitosten ja seurakuntien välinen yhteys. Työ on osittain ennaltaehkäisevää.

Seurakunnat pyrkivät tukemaan diakonian osa-alueella niitä ihmisiä, joiden hätä ja avun tarve on suurin. Avun antamista ei rajata seurakunnan jäsenyyden, kansallisuuden eikä avuntarvitsijan elämäntapojen perusteella. Diakonian apu on henkistä tukea sekä taloudellista avustamista, joka on pääasiassa tilapäistä ja kertaluontoista. Diakonian tehtäväalueisiin kuuluu yleinen ja vammaisdiakonia. Näkö-, kuulo ja kehitysvammaiset kuuluvat vammaisdiakonian piiriin. Diakonian tehtäväalueisiin kuuluvat myös kansainvälinen diakonia ja toiminta ulkomaalaisten kanssa. Vammaisdiakoniaan kuuluu myös työ mielenterveysongelmaisten kanssa.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Erityisdiakonia luo yhteyksiä kaupungin alueella oleviin asunnottomiin, päih- teiden ongelmakäyttäjiin, rikoksia tehneisiin, prostituoituihin ja muihin sosi- aalisesti syrjäytyneisiin. Palveleva puhelin pyrkii tarjoamaan välitöntä kes- kusteluapua kriisitilanteissa oleville ihmisille ja se työskentelee yhteistyössä kriisipalvelua antavien yhteisöjen kanssa.

Seurakunnissa käynnistyy vuonna 2000 seuraavat erityisprojektit:

1. Vapaudesta - vapauten yhteistyöhanke on kolmevuotinen yhteistyöhanke Keravan nuorisovankilan päihde- ja rikos- osaston kanssa. Päämääränä on luoda toimiva yhteistyön jatkumo, jossa otetaan huomioon eri osapuolten tarpeita päihde- ja kriminaali- kierteen lopettamiseksi yksilö-, ryhmä- ja perheterapeuttisilla menetelmillä. Työ on siten myös ennaltaehkäisevää jo tuomittu- jen parissa. Projektin rahoitus on toistaiseksi avoin.
2. Poliisipappi-projekti on käynnistynyt vuoden 2000 alusta. Toi- mikuvaan kuuluu osallistuminen rikosten ja onnettomuuksien uh- rien tukemiseen erityisesti silloin kun lapset ja nuoret ovat asiak- kaina.. Poliisipappi osallistuu muiden töiden lisäksi yhteisen seu- rakuntatyön erityisnuorisotyön toimintaan.
3. Päihde- ja kriminaalityön kehittämisprojekti (PÄKRI) alkaa vuonna 2000. Sen tarkoituksena on lisätä kaikkien työntekijöiden valmiuksia kohdata ja tehdä työtä vaikeasti syrjäytyneiden seu- rakuntalaisten parissa.

Kirkon Saapas-toiminnassa etsitään ja kohdataan nuorisoa keskustassa ja lähi- öissä perjantai-iltaisain ja öisin sekä juhlapyhinä. Nuoria pyritään ohjaamaan olemassa olevien palvelujen piiriin. Toiminta toteutetaan yhteistyössä sosiaa- liviraston, poliisin, SPR:n Asemanlapset ry:n ja Huumeambulanssi ry:n kans- sa. Kirkon yökahvilatoiminta tapahtuu yhteistyössä muiden yhteistyötahojen kanssa

Kaupungin nuorista 90 % käy rippikoulun, jossa kiinnitetään erityisesti huo- miota asenteisiin suhteessa päihdeisiin ja pyritään vahvistamaan nuoren omaa persoonallisuutta. Tällä toiminnalla pyritään ennaltaehkäisyyn. Korjaavassa toiminnassa on tarkoitus vaikuttaa PÄKRI-toiminnan kautta aikuisten asentei- siin suhteessa päihdeongelmaisiin asiakkaisiin. Vapaudesta vapauten - projekti pyrkii toisaalta korjaavaan toimintaan ja toisaalta ennaltaehkäisevään toimintaan.

Seurakuntien erityisnuorisotyö osallistuu Klaari Helsinki-projektien kautta en- naltaehkäisevään päihdetyöhön. Nuorten perheille järjestetään tuettuja lomiam ja yhdessä paikallisseurakuntien kanssa järjestetään vanhemmuuden tukemista ja perhekuntoutusta

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Asuinalueiden ja yhteisten tilojen suunnittelu tulisi toteuttaa niin, että lasten päivätoiminta olisi mahdollista seurakunnan tiloissa. Seurakunnat järjestävät myös vanhusten päivätoimintaa pyrkien näin vähentämään vanhusten turvattomuuden tunnetta asuinalueillaan.

Kirkolla on suunnitteilla laatia vuonna 2000 työpaikkakohtaiset turvallisuusstrategiat. Ne toteutetaan koulutuksena. Koulutuksessa kiinnitetään huomio käytännöllisiin toimiin ja asenteisiin. Samoin jälkihoito (debriefing) on koulutuksessa otettu huomioon

Kirkossa maahanmuuttajatyötä tehdään yhteisen seurakuntatyön maahanmuuttajatyöryhmän ja paikallisseurakuntien kanssa. Päätyöalueina ovat perheiden tukeminen, leiritoiminnan kehittäminen ja uskontojen kohtaaminen. Yhteistyökumppaneina ovat kulttuurikeskus Caisa, Inkerikeskus ry., kaupungin ulkomaalaisyksikkö, sosiaali- ja terveysministeriö, pakolaisapu ja pakolaisneuvonta.

5. Poliisi

Poliisin tehtävänä on poliisilain 1 §:n mukaan mm. yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, rikosten ennalta estäminen, rikosten selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Helsingin poliisilaitoksen henkilöstö toimii yhteistyössä kaupunkilaisten ja muiden yhteistyötahojen kanssa siten, että kaupunki on turvallinen ja viihtyisä. Tätä tehtävää hoitaessaan poliisilaitos kehittää toimintaansa yhteiskunnan muutosten sekä ihmisten odotusten ja tarpeiden mukaisesti. Toiminnan laatua, vaikuttavuutta, tuloksellisuutta ja palvelutasoa parannetaan kohdentamalla voimavaroja ja toimintoja tutkimuksilla selvitetyn palvelutarpeen mukaan.

Poliisitoimelle tuo lisähaasteita ja erityisvaatimuksia Helsingin aseman maan pääkaupunkina ja suurkaupunkina, jossa tunnetusti voidaan kokoontua ja liikkua turvallisesti. Tämän yleisesti maamme rajojen ulkopuolellakin tunnustetun aseman säilyminen on ensiarvoisen tärkeää myös elinkeinoelämän myönteiselle kehitymiselle maan hallintokeskuksessa.

Helsingin poliisilaitos toimiikin erityisasemansa vuoksi tulostavoitteiden, toimintalinjojen ja taloutensa osalta muista paikallispoliisin yksiköistä poiketen suoraan Sisäasiainministeriön alaisena. Eräiden valtakunnallisestikin merkittävien erityistoimintojen ylläpito on määrätty Helsingin poliisilaitokselle.

Tuloksellisen toiminnan edellytyksenä on kuitenkin ammattitaitoisen henkilöstön rekrytoinnin turvaaminen siten, että Helsinki olisi kilpailukykyinen myös poliisin pysyvänä työympäristönä, eikä vain muuta maata kalliimpana ammattiin kouluttautumisaikana.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

Poliisilaitoksessa on käynnistetty 1.1.1987 koko kaupungin kattava aluepoliisitoiminta, jota on kehitetty valtakunnallisen lähipoliisitoimintamallin mukaisesti. Lähipoliisitoiminnan avulla poliisi on yhteistyössä useiden kansalaisryhmien ja tahojen kanssa ja torjuu ennakolta rikoksia ja ehkäisee häiriöitä mahdollisimman tehokkaasti. Toiminnan tavoitteena on turvallinen ja viihtyisä lähiympäristö.

Tilastojen mukaan alkoholin kulutus Helsingissä asukasta kohden ylittää huomattavasti maan keskiarvon. Osa Helsingissä kulutetusta alkoholista on kuitenkin muiden kuin helsinkiläisten aikaansaamaa kulutusta, koska pääkaupunki on maassamme erityinen vapaa-ajanviettoalue, minne tullaan huvittelemaan laajalta alueelta pääkaupunkiseudun ulkopuoleltakin. Turvallisuuskulmasta katsoen vaikutukset ovat samat riippumatta nauttijoiden varsinaisesta asuinalueesta, koska vaikutukset näkyvät Helsingissä. Alkoholin turvallisuushaittojen ehkäisyyn poliisi ehdottaa seuraavia keinoja:

1. Päähtyneiden säilöönotto tulee laajentaa entistä selkeämmin kaupungin kattavaksi selviämisasematoiminnaksi sekä jakaa vastuu toiminnasta päihdehuoltolain mukaisesti poliisin lisäksi myös kaupungin viranomaisille.
2. Poliisin säilöönottotoiminta perustuu poliisilakiin, mutta painotusta tulisi kehittää enemmän päihdehuoltolain suuntaan lainsäädäntöä kehittämällä. Päihteisiin kohdistuvia toimenpiteitä tulisi keskittää entistä enemmän valvonnan ohella ennaltaehkäisyyn. Alkoholin käytöstä ja hallussapidosta säädetään edelleen alkoholilaisissa sekä nauttimisesta 1.12.1999 voimaan tullessa Helsingin kaupungin järjestyssäännössä, jotka poliisi toiminnassaan huomioi.
3. Poliisi on mukana nuorten päihteidenkäytön ehkäisyprojektissa, joka on käynnistetty sosiaali- ja terveysministeriön toimesta vuonna 1999. Projektia johtaa sosiaali- ja terveyshuollon tuotevalvontakeskus. Samoin poliisi on mukana Klaari Helsinki-projektissa, minkä verkostoitumista ja toimintaedellytyksiä se osaltaan tukee ja kehittää.

Turvallisuusstrategian päämäärien saavuttamiseksi tulee toimia ja vaikuttaa siten, ettei alkoholi olisi yleisesti esillä erilaisissa tilaisuuksissa, ei varsinkaan nuorisolle ja koko perheelle tarkoitetuissa konsertti- ja liikuntatilaisuuksissa.

Helsingin poliisilaitoksella on huumestrategia, jossa on määritelty tavoitteet ja keinot huumerikollisuuden torjumiseksi. Tuloksellinen toiminta edellyttää laajaa viranomaisyhteistyötä käytön, kaupan ja salakuljetuksen estämiseksi. Perinteisen huumerikosvalvonnan ja tutkinnan lisäksi on parhaillaan käynnissä huumausainetorjunnan erillisprojekti pääkaupunkiseudulla. Projekti päättyy

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 2

vuoden 2000 lopussa. Kouluissa tehdään ehkäisevää huumevalistusta tehdään osana nuoriso- ja lähipoliisitoimintaa. Lisäksi poliisi on ollut mukana laatimassa Helsingin kaupungille huumausainestrategiaa.

Rikoksantorjunnassa poliisi painottaa toimintaansa entistä enemmän valvonnan ja tutkinnan lisäksi ennaltaehkäisyyn. Rikoksantorjuntatoiminnan yhteydessä pyritään luomaan erityisiä verkostoja lähipoliisitoiminnassa, esim. Klari Helsinki- ja katurauha-projektit. Lisäksi luodaan projekteja, joiden kohdeyrymänä ovat alle 15-vuotiaat nuoret esimerkkinä Näppäri- ja keskusta-projektit. Helsingissä kokeillaan myös nuorten nopeutettua esitutkinta- ja seuraamusmenettelyä poliisin, sosiaali- ja syyttäjävirston sekä käräjäoikeuden yhteistyönä. Kokeilu käynnistyi vuoden 2000 alussa Pasilan ja Itäkeskuksen poliisipiirien alueella. Tutkintamenetelmiä kehittämällä ja mm. rikosten sarjoittamisen avulla pyritään entistä tehokkaammin katkaisemaan etenkin nuorten rikoskierre ja saamaan toistuvasti rikoksiin syyllistyvät nopeammin ja tarvittaessa ankaramminkin seuraamusjärjestelmän kohteeksi.

Poliisilaitoksella kehitetään jo käytössä oleva tutkimus- ja analyysimenetelmiä niin, että ne tukevat rikostorjunnan lisäksi myös muita turvallisuustoimenpiteitä. Turvallisuusstrategian päämäärien saavuttamiseksi poliisi on määritellyt rikoslajit ja alueet, joihin toiminta painotetaan valitun toimintalinjan mukaisesti.

Kalle Koskivirta

30.11.2000

LIITE 3

Esimerkki yhteistoiminnasta: Katurauha-projekti

Uuden järjestyssäännön hyväksymisen yhteydessä Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi toivomusponsia, jotka edellyttivät katurauhaan, lähinnä katujuopotteluun ja virtsaamiseen puuttumista. Kaupunginkanslia kutsui yhteispalaveriin poliisin ja kaupungin hallintokuntien edustajia. Päätettiin perustaa projekti, joka rauhoittaisi Helsingin keskustan järjestyssäännön edellyttämällä tavalla. Koska järjestyssääntö tuli voimaan 1.12.1999 katurauha-projekti käynnistettiin viikonlopun 3.-6.12. 1999 aikana. Seuraava yhteistoiminnan aika määritettiin vuodenvaihteeksi 1999/2000. Myös väliviikonloppuina oli toimintaa mutta tällöin poliisi joutui keskittämään toimintansa EU-kokousten tarpeisiin. Yhteistoiminta aloitettiin iltaisin klo 20 ja päätettiin aamuyöstä.

Katurauha-projektin toimintaan tuli poliisin lisäksi ja avuksi kaupunginkanslia, nuorisoasiainkeskus, sosiaalivirasto, Klaari Helsinki- ja Luotsi-projektit sekä Aseman lapset ry. Kahdessa kokouksessa sovittiin työskentelykäytännöt, kunkin toimijan toimipisteiden sijainnit, yhteydenpitomuodot ja välineet ja varsinaiseen toimintaan liittyvät juridiset kysymykset ja vastuut sekä painopistealueet ja varasuunnitelmat.

Esimerkiksi päihtyneestä juopottelevasta nuoresta osalta sovittiin, että nuorisoasiainkeskuksen työntekijät puhuttelevat nuorta kertomalla uudesta järjestyssäännöstä. Mikäli asia ei selviä, kutsutaan paikalle poliisi, joka tarvittaessa takavarikoi alkoholin ja käyttää muutenkin poliisille annettua toimivaltaa. Mikäli kyseessä oli alaikäinen, sovittiin sosiaaliviraston työntekijöiden osuudesta ja päätöksistä asioihin puuttumiseksi. Huume-asioista vastasi Luotsi-projektin työntekijät. Yleisestä alueella tapahtuvasta tiedottamisesta vastasi Aseman lapset ry. Toiminnan aloittamisesta ja katurauha-projektista kerrottiin paikallislehdissä etukäteen ja poliisin tiloissa oli esittely- ja tiedotustilaisuus tiedotusvälineille ennen toiminnan aloittamista 3.12. 1999 illalla.

Toistaiseksi projekti on onnistunut odotetulla tavalla. Kun nuoret huomasivat, että aseman seutu ja keskusta oli tullut tehostetun valvonnan alueeksi, osa heistä siirtyi esikaupunkialueiden ostoskeskuksiin, osa naapurikuntiin. Toiminnan painopiste oli varauduttu siirtämään esikaupunkialueille, jos keskusta rauhoittuu.

Katurauhaprojektin toiminnan jatkaminen tulee suunnitella saatujen kokemusten perusteella.